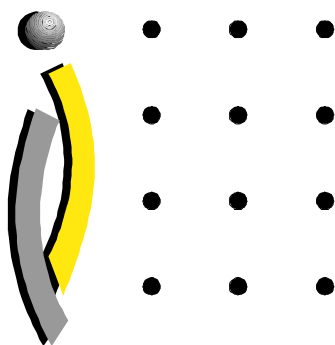

POROČILO O MOJSTRSKIH IZPITIH

Nosilec:

Center RS za poklicno izobraževanje

(nelektorirano)

Ljubljana, februar 2002

NA POTI K POKLICU

Center RS za poklicno izobraževanje Ljubljana

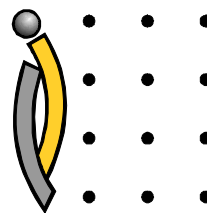
Ob železnici 16, 1000 Ljubljana

tel.: 01/ **5864 200**

faks: 01/ **5422 045**

e-pošta: **tajnistvo@cpi.si**

<http://www.cpi.si>

POROČILO O MOJSTRSKIH IZPITIH

Ljubljana, februar 2002

Nosilec:

Center RS za poklicno izobraževanje

Avtorica:

Nataša Prelesnik

Priprava metodologije:

Mag. Marija Tome

Pri pripravi anketnih vprašalnikov je sodelovala **Služba za izobraževanje Obrtne zbornice Slovenije**, ki je izvedla anketiranje in z vsebinskimi pripombami prispevala k oblikovanju poročila.

Poročilo o mojstrskih izpitih je bilo obravnavano na 55. seji Strokovnega sveta RS za poklicno in strokovno izobraževanje, dne 15.2.2002.

1. UVOD

Temelj za ponovno uvedbo mojstrskih izpitov v Sloveniji predstavlja sprejetje Zakona o strokovnem in poklicnem izobraževanju (Uradni list RS, št. 12/96 in 44/00) ter Obrtnega zakona (Uradni list RS, št. 50/94, 36/00 in 61/00). Z opravljenim mojstrskim izpitom se pridobi srednja strokovna izobrazba, kar ob izpolnitvi dodatnih pogojev omogoča nadaljevanje šolanja na višjih in visokih strokovnih šolah. Pogoje, način in postopek opravljanja mojstrskega izpita določa Pravilnik o mojstrskih izpitih (Uradni list RS, št. 4/00 in 88/01) in na njegovi podlagi izdelan Poslovnik o organizaciji dela za opravljanje mojstrskih izpitov, ki ga je sprejel Upravni odbor Obrtne zbornice Slovenije, ter izpitni red, ki ga je sprejel koordinacijski izpitni odbor, v soglasju z ministrom, pristojnim za šolstvo.

Nosilec priprave in izvedbe mojstrskih izpitov je bila Obrtna zbornica Slovenije (v nadaljnjem besedilu OZS), Center RS za poklicno izobraževanje (v nadaljnjem besedilu CPI) je sodeloval pri pripravi izpitnih katalogov.

Z mojstrskim izpitom posameznik pridobi strokovna znanja za opravljanje posamezne obrtne dejavnosti, znanja za praktično usposabljanje vajencev ter poslovodna znanja za samostojno vodenje obratovalnice. Mojstrski naziv je pogoj za opravljanje obrtne dejavnosti, določene v listi A obrtnih dejavnosti iz Uredbe o listi A obrtnih dejavnosti in listi B obrti podobnih dejavnosti. Mojstrske izpite je mogoče opravljati za 48 mojstrskih nazivov.

Mojstrski izpit se opravlja iz štirih delov:

- praktični del (I. del)
- strokovno - teoretični del (II. del)
- poslovodno - ekonomski del (III. del)
- pedagoško - andragoški del (IV. del).

Uvodoma je potrebno tudi poudariti, da se poročilo o mojstrskih izpitih nanaša na obdobje do maja 2001, ko so bili razdeljeni anketni vprašalniki.

2. METODOLOGIJA SPREMLJANJA IN EVALVACIJE

Temeljni namen spremljanja in evalvacije je ugotoviti ustreznost ciljno zasnovanih izpitnih katalogov ter pogojev, načinov in postopkov opravljanja mojstrskih izpitov, ter predlagati morebitne spremembe.

2.1. Cilji spremljanja in evalvacije

Cilji evalvacije so pridobiti in ugotoviti:

- Mnenja in ocene kandidatov o informiranju, ustreznosti seminarja, pogojih za opravljanje posameznih delov izpita, obsegu in težavnosti izpitov, kriterijih ocenjevanja ter njihove predloge za spremembe.
- Ustreznost pravnih in strokovnih podlag za pripravo mojstrskih izpitov (zakoni, pravilniki, poslovniki...).

- Ustreznost pogojev za pristop k mojstrskim izpitom in priznavanje izjem (izobrazbeni pogoji, delovne izkušnje, priznavanje delov izpita).
- Ustreznost izkazanega znanja, spretnosti in sposobnosti v skladu z minimalnimi standardi znanj posameznih delov mojstrskega izpita, s katerimi kandidat dokaže, da dosega poklicno in socialno kompetentnost in sposobnost samoizobraževanja.
- Ustreznost izpeljave mojstrskih izpitov (sestava in delovanje izpitnih odborov, potek pisnih in ustnih izpitov, ocenjevanje, varstvo pravic kandidata).
- Ustreznost dokumentacije o izpilih, ki jo pripravi kandidat, mojstrski izpitni odbori in strokovna služba OZS.

2.2. Subjekti evalvacije in instrumentarij

Pri izbiri subjektov evalvacije smo upoštevali, da pri neposredni izpeljavi mojstrskih izpitov kot subjekti nastopajo kandidati ter člani mojstrskih izpitnih odborov (v nadaljevanju IO).

CPI je oblikoval anketne vprašalnike za sledeče subjekte evalvacije:

- kandidate za mojstrski izpit oz. za kandidate z že opravljenim izpitom,
- mojstrski izpitni odbor za praktični del,
- mojstrski izpitni odbor za strokovno - teoretični del,
- mojstrski izpitni odbor za poslovodno - ekonomski del,
- mojstrski izpitni odbor za pedagoško - andragoški del.

Anketni vprašalniki so bili razdeljeni v maju 2001. Skupno smo prejeli 161 izpolnjenih vprašalnikov in sicer 108 s strani kandidatov za mojstrski izpit oz. tistih, ki so že pridobili naziv mojstra (v nadaljevanju »kandidati«), ter 53 vprašalnikov s strani članov IO. Število prejetih vprašalnikov je razvidno iz Preglednice 1.

Preglednica 1: Število izpolnjenih vprašalnikov

IZPOLNJENI VPRAŠALNIKI	št.	%
Kandidati	108	67,1
IO za praktični del	34	21,1
IO za strokovno -teoretični del	14	8,7
IO za poslovodno -ekonomski del	1	0,6
IO za pedagoško -andragoški del	4	2,5
SKUPAJ	161	100

Majhno število izpolnjenih vprašalnikov članov IO za poslovodno – ekonomski in pedagoško – andragoški del ne omogoča podati splošne evalvacijske ocene, temveč zgolj informativni prikaz podatkov in ugotovitev.

V nadaljevanju predstavljamo izobrazbo anketirancev, ki je razvidna iz Preglednice 2.

Preglednica 2: Izobrazba posamezne skupine anketirancev

IZOBRAZBA	Srednja poklicna	Srednja strokovna	Višja	Visoka	Podiplomska	Ni podatka	Skupaj
Kandidati	77	21	3			7	108
v odstotkih (%)	71 %	19 %	3%			7 %	100%

IZOBRAZBA	Srednja poklicna	Srednja strokovna	Višja	Visoka	Podiplomska	Ni podatka	Skupaj
IO za praktični del		17	3	12	1	1	34
IO za strokovno - teoretični del		5	1	6	1	1	14
IO za poslovodno - ekonomski del				1			1
IO za pedagoško - andragoški del			1	3			4
Skupaj število		22	5	22	2	2	53
Skupaj v odstotkih (%)		42 %	8 %	42 %	4 %	4 %	100 %

Večina kandidatov za opravljanje mojstrskega izpita ima srednjo poklicno izobrazbo (71%), manjši delež srednjo strokovno izobrazbo (19%), posamezniki pa tudi višjo. Pri članih IO prevladujeta srednja strokovna (42%) in visoka (42%) izobrazba. Izobrazba, tako kandidatov, kot članov izpitnih odborov, je v skladu z določbami Pravilnika o mojstrskih izpiti, seveda ob hkratnem upoštevanju dodatnega pogoja, ki se nanaša na število let delovnih izkušenj na določenem področju.

2.3. Obdelava izidov anketnega vprašalnika

Izide anketnih vprašalnikov smo obdelali ročno ter na podlagi zbirnih preglednic oblikovali frekvenčne porazdelitve in odstotne deleže posameznih odgovorov. Kvalitativna mnenja in ocene anketirancev smo uporabili za interpretacijo ugotovitev.

3. UGOTOVITVE IN INTERPRETACIJA

V nadaljevanju ločeno prikazujemo mnenja in ocene kandidatov, ter mnenja in ocene članov izpitnih odborov.

3. 1. MNENJA IN OCENE KANDIDATOV

Kandidati so posredovali svoja mnenja in ocene o:

- priprava na opravljanje izpitov (informiranje s strani OZS, priznavanje delov izpita, seminarji za pripravo na izpite),
- izpitnih katalogih (vsebine po posameznih delih),
- opravljanju izpita (lastna pripravljenost na izpit, obseg in težavnost, pogoji za opravljanje izpita, kriteriji ocenjevanja).

3.1.1. Osnovni podatki o kandidatih

Najprej predstavljamo nekaj osnovnih podatkov o kandidatih za mojstrski izpit. Preglednica 3 prikazuje poklice, ki jih kandidati opravljajo, ter pregled mojstrskih nazivov za katere želijo opravljati mojstrski izpit.

Preglednica 3: Poklici in dela kandidatov ter nazivi, ki jih bodo pridobili z opravljenim mojstrskim izpitom

POKLIC	N	%	NAZIV ZA MOJSTRSKI IZPIT	N	%
Frizer	22	20,4	Frizerski mojster	24	22,2
Avtomehanik	10	9,2	Mojster avtomehanik	18	16,7
Kozmetični tehnik	6	5,6	Mojster kozmetične nege	6	5,6
Mizar	6	5,6	Mizarski mojster	8	7,4
Očesni optik	5	4,6	Mojster očesni optik	5	4,6
Avtoklepar	4	3,7	Avtokleparski mojster	5	4,6
Klepar krovec	4	3,7	Mojster klepar krovec	5	4,6
Mesar	4	3,7	Mesarski mojster	4	3,7
Zlatar	4	3,7	Zlatarski mojster	4	3,7
Zidar	4	3,7	Zidarski mojster	4	3,7
Slikopleskar	3	2,8	Slikopleskarski mojster	4	3,7
Drugo*	35	32,4	Mojstrski nazivi, za katere so se prijavili manj kot štiri kandidati.	21	19,5
Ni podatka	1	0,9			
SKUPAJ	108	100	SKUPAJ	108	100

* Drugo: Različni poklici, kot npr. direktor, učitelj praktičnega pouka ipd., ki ne kažejo neposredne povezave z določenim mojstrskim izpitom, ter poklici, ki jih opravljajo manj kot štiri kandidati.

Podatki kažejo, da se večina kandidatov prijavlja za opravljanje mojstrskega izpita na poklicnem področju, ki ga opravljajo. Odstopanja med poklicem kandidata in mojstrskim nazivom nastopajo v primerih, ko kandidat opravlja različne druge poklice (npr. direktor, učitelj praktičnega pouka).

Ob zaključku osnovnih podatkov o kandidatih prikazujemo še njihovo delovno mesto, kar kaže Preglednica 4.

Preglednica 4: Delovno mesto kandidatov

DELOVNO MESTO	N	%
Samostojni podjetnik	54	50,0
Zaposlen pri samostojnem podjetniku	20	18,6
Zaposlen v d.o.o. ali d.d.	28	26,0
Zaposlen v šoli	2	1,8
Drugje	2	1,8
Ni podatka	2	1,8
SKUPNO	108	100

Največ kandidatov (50%) opravlja svojo dejavnost kot samostojni podjetniki, tem sledijo kandidati, ki so zaposleni v d.o.o. ali d.d. (26%) in nato zaposleni pri samostojnih podjetnikih (18,6%).

3.1.2. Priprave na opravljanje izpitov

Kandidati se pripravljajo na izpite samostojno, lahko pa se vključijo tudi v pripravljalne seminarje, ki niso obvezni in jih izvajajo različne organizacije.

Kandidati so v anketnih vprašalnikih:

- ocenili ustreznost in pravočasnost informacij ter ustreznost rokov za vložitev prijave s potrebnimi dokazili za posamezne dele izpita,
- podali mnenje o seminarjih za pripravo na izpit,
- navedli podatke in mnenja o priznavanju delov izpita.

Ustreznost informacij in predložitev dokazil

Kandidati so večinoma (87%) zadovoljni z javno objavo izpitnih rokov za posamezne dele mojstrskega izpita, prav tako z roki za vložitev prijave (91%). Nezadovoljstvo izražajo kandidati predvsem zaradi poznega obveščanja s strani OZS ter zaradi spreminjanja datumov. Želijo si več pisnih obvestil, tako individualno po pošti, kot tudi preko elektronske pošte. Med načini informiranja poleg tega predlagajo še obveščanje preko strokovnih sekcij in v medijih.

Za vložitev prijave na posamezni del mojstrskega izpita posamezniki predlagajo krajši čas od dosedanjih 30 dni. Želijo tudi več izpitnih rokov, zaradi lažjega usklajevanja med posameznimi deli izpita in pripravami nanj. Pogrešajo možnost prijave preko interneta oz. elektronske pošte.

Pri predložitvi dokazil o izpolnjevanju pogojev se zdi nekaterim kandidatom odvečna predvsem overovitev le-teh pri notarju. Pri notarju je potrebno overiti spričevalo, kopijo delovne knjižice ter delodajalčevo originalno potrdilo oz. za obrtnika kopijo prigrasitvenega lista in obrtnega dovoljenja. V primeru uveljavljanja posameznih delov mojstrskega izpita je potrebno notarsko overoviti tudi ta dokazila. Glede obveščanja OZS o izpolnjevanju pogojev za priznavanje posameznih delov izpita, kandidati opozarjajo na pravočasnost odgovorov, saj posamezniki več mesecev niso dobili povratne informacije, predvsem v primerih pritožb. Zgodilo se je tudi, da je kandidat že opravil del mojstrskega izpita, za katerega je naknadno izvedel, da mu je priznan.

Glede na Pravilnik o mojstrskih izpitih (10. člen) mora sicer pristojni mojstrski izpitni odbor v 30 dneh po izteku razpisnega roka obvestiti kandidata, ki izpolnjuje razpisne pogoje, o datumu opravljanja posameznega dela izpita.

Neobvezni seminarji za pripravo na mojstrski izpit

Približno 70% kandidatov je obiskovalo neobvezne seminarje za pripravo na posamezne dele mojstrskega izpita. Kandidati, ki se seminarjev niso udeležili, navajajo naslednje razloge:

- predhodno priznanje posameznega dela izpita,
- obvladanje potrebnega znanja (predvsem za praktični del izpita),
- dobro in razumljivo pisno gradivo,
- neustreznost terminov (časovno prekrivanje z izpitom za drug del mojstrskega izpita),
- službena zadržanost (kandidati ne dobijo toliko prostih dni oz. morajo biti na voljo strankam, kar velja zlasti za tiste, ki delo opravljajo samostojno),
- prevelika oddaljenost kraja seminarja,
- previsoki stroški.

Večina kandidatov (90%) ocenjuje, da so na seminarjih pridobili ustrezno znanje za opravljanje izpitov. Med pomanjkljivostmi seminarja izpostavljajo sledeče:

- predavatelji: premalo strokovnosti, na vprašanja ni odgovorov iz prakse,
- gradivo: neustreznost skript pri posameznih vsebinah, ni gradiva OZS,
- časovna stiska: ni dovolj časa za vprašanja, nemogoče je predelati vse vsebine,
- vsebina: zastarelost posameznih znanj,
- slabi delovni pogoji: neogrevani prostori, ni možno dobiti kave, malice.

Pri organizaciji seminarjev v prihodnje kandidati predlagajo naslednje spremembe:

- Seminarji naj se izvajajo v več krajih po Sloveniji.
- Izvedba posameznih delov seminarja in izpitov mora biti usklajena.
- Nekateri kandidati predlagajo krajše seminarje z manj vsebine, spet drugi si želijo daljše in bolj temeljite.
- Med vsebinskimi spremembami je bila izražena želja po dopolnjevanju vsebin s temami, kot so inšpekcijske službe, varnost pri delu, delovne razmere, zdravstveno in invalidsko zavarovanje ipd.

Kandidati so pohvalili delo posameznih predavateljev in izkušnje, ki so jih pridobili v obrtnih delavnicah.

Priznavanje delov izpita

Priznavanje delov izpita oz. predmetnih področij mojstrskega izpita je urejeno s Pravilnikom o mojstrskih izpitih in o tem odločajo ustrezni izpitni odbori. Kandidatom, ki so že opravili delovodski ali poslovodski izpit ali pa mojstrski izpit za drug mojstrski naziv, se prizna pedagoško – andragoški del. Če so opravljali izpit na istem strokovnem področju, se prizna tudi strokovno – teoretični del ter ustrezne vsebine iz poslovodno ekonomskega dela. Kandidatom, ki so zaključili javno veljavni izobraževalni program za pridobitev srednje strokovne izobrazbe ali višje oz. visoke strokovne izobrazbe v isti stroki, se prizna strokovno - teoretični del, lahko pa tudi nekatere vsebine iz poslovodno - ekonomskega dela. Praktični in strokovno teoretični del izpita se prizna tudi na podlagi ugotovitve pristojnega izpitnega odbora, da je kandidat

opravljal dejavnost po kriterijih mojstrstva najmanj 10 let. Pravilnik določa tudi priznavanje pedagoško-andragoške izobrazbe glede na to, da so v preteklosti posamezniki pridobili to izobrazbo po različnih javno veljavnih programih oz. izobraževalnih poteh (učitelj in inštruktor praktičnega pouka, certifikat Obrtne zbornice Slovenije za multiplikatorja). Kandidati, ki so opravili najmanj 32 urni program za izvajalce praktičnega izobraževanja dijakov v programih, prilagojenih za obrt in drobno gospodarstvo ter za vajence v dualnem sistemu, lahko opravijo samo razliko vsebin pedagoško – andragoškega dela izpita.

V nadaljevanju predstavljamo podatke o priznavanju posameznih delov mojstrskega izpita. Podrobnejša preglednica s podatki po posameznih mojstrskih nazivih je dodana kot Priloga 2.

Preglednica 5: Priznavanje posameznih delov mojstrskega izpita

PRIZNAVANJE DELOV MOJSTRSKEGA IZPITA	PRAKTIČNI DEL		STROKOVNO- TEORETIČNI DEL		POSLOVODNO- EKONOMSKI DEL		PEDAGOŠKO- ANDRAGOŠKI DEL (pisni)	
	N	%	N	%	N	%	N	%
SKUPNO	34	31,5	56	51,8	3	2,8	38	35,2

Več kot polovici kandidatov je bil priznan strokovno – teoretični del izpita, tretjini pa tudi pedagoško - andragoški ter praktični del. Za priznavanje praktičnega dela izpita je bil približno polovici kandidatov določen delovni preizkus. To je krajša in ožje usmerjena naloga s katero se dokazuje mojstrsko obvladovanje poklica.

Kandidati izražajo pripombe predvsem zaradi nepriznavanja praktičnega in strokovno teoretičnega dela izpita, kljub večletni praksi na tem področju. Tovrstne pripombe se nanašajo predvsem na neizenačenost med zaposlenimi v gospodarskih družbah (npr. skupinovodji v večjih servisih) ter kandidati, ki samostojno opravljajo obrtno dejavnost. Z dopolnitvijo Pravilnika o mojstrskih izpitih (ULRS 88/01), ki je bil sprejet kasneje, se je ta neizenačenost že odpravila. Tako se sedaj prizna praktični in strokovno – teoretični del izpita tudi kandidatu pri delodajalcu, ki je opravljal dejavnost na obrtni način ter je dejansko opravljal poklicno oziroma strokovno delo po kriterijih mojstrstva najmanj 10 let.

V primeru, ko je kandidatu priznan del vsebin posameznega dela izpita, mu je potrebno bolj natančno sporočiti, kateri del vsebin mu ostane za izpit, ne da mora kandidat to sam ugotavljati s pomočjo izpitnega kataloga. Problemi pri priznavanju pogojev nastajajo tudi pri posameznikih, ki so zaključili izobraževanje pred več leti, zaradi sprememb v nazivih pridobljene poklicne izobrazbe.

Po drugi strani kandidati izražajo zadovoljstvo z opravljanjem izpita, češ da jim je pomagal dopolniti znanje. Nekateri so celo mnenja naj vsak kandidat opravi izpit v celoti, ne glede na izobrazbo in delovne izkušnje, saj naj bi prav z izpitom dokazal, da je mojster. Po njihovem mnenju bi imel le tako pridobljeni mojstrski naziv pravo veljavo.

3.1.3. Pripravljenost na opravljanje izpitov

Kandidati so ocenjevali tudi svojo pripravljenost na opravljanje posameznih delov mojstrskega izpita. Podatki so prikazani v Preglednici 6.

Preglednica 6: Pripravljenost na opravljanje izpitov

PRIPRAVLJENOST NA IZPITE	Ocena pripravljenosti na izpite		
	Dobro pripravljen	Deloma pripravljen	Nisem bil dovolj pripravljen
Praktični del	49	2	/
Strokovno - teoretični del	37	8	1
Poslovodno - ekonomski del	69	12	3
Pedagoško - andragoški del	65	17	2
SKUPNO	220	39	6

Kandidati večinoma ocenjujejo, da so bili dobro pripravljeni za vse dele mojstrskega izpita. Nihče izmed kandidatov ni ocenil, da ni bil dovolj dobro pripravljen za praktični del izpita, nasprotno, vsi poudarjajo pomen pridobljenega znanja v večletni praksi.

3.1.4. Mnenja in ocene o izpitnih katalogih ter izvedbi izpita

V okviru tega poglavja predstavljamo ocene zahtevnosti in obsežnosti izpitnih katalogov ter predloge sprememb. Hkrati predstavljamo ugotovitve o izpeljavi izpita. Mnenja in ocene predstavljajo povzetke, ki so skupni vsem mojstrskim nazivom. Natančnejša mnenja, ocene in predlogi za posamezne mojstrske nazive so predstavljeni v Prilogi 1.

Prvih 12 izpitnih katalogov za I. praktični in II. strokovno - teoretični del izpita za mojstrski izpit je OZS pripravila na podlagi odredb, ki so bile narejene z multiplikatorjem. Dopolnitve in potrditve so bile narejene v okviru projekta Phare. Dva izpitna kataloga (za mojstra kozmetične nege in za mojstra očesnega optika) sta bila v celoti pripravljena v okviru tega projekta. Nato je za preostalih 34 mojstrskih nazivov OZS sama, s pomočjo multiplikatorjev pripravila izpitne kataloge za I. praktični in II. strokovno - teoretični del izpita za mojstrski izpit. Vsi izpitni katalogi so bili že potrjeni na Strokovnem svetu RS za poklicno in strokovno izobraževanje.

Tudi izpitna kataloga za III. poslovodno - ekonomski del mojstrskega izpita in IV. pedagoško - andragoški del mojstrskega izpita sta bila že potrjena na Strokovnem svetu RS za poklicno in strokovno izobraževanje, dne 16.9.1998 in na seji NKS, dne 29.5.1998.

Preglednica 7: Pregled izpitnih katalogov za mojstrske izpite:

Prvi pripravljene izpitni katalogi, dopolnjeni v okviru projekta Phare	Nadaljnji izpitni katalogi, v celoti pripravljene v okviru OZS
avtokleparski mojster	mojster za krznena oblačila
mojster avtomehanik	mojster avtoelektričar
mojster za usnjeno galanterijo	mojster toplotne obdelave kovin
mojster za usnjena oblačila	mojster oblikovalec kovin
frizerski mojster	orodjarski mojster
mesarski mojster	črkoslikarski mojster
mojster elektronik	mojster modelni mizar
mojster strojne mehanike	sodarski mojster
zidarski mojster	čevljarski mojster
mojster šivilja krojač	mojster preoblikovalec kovin
mizarski mojster	mojster vzdrževanje tekstilij
tesarski mojster	mojster splošne elektromehanike
mojster kozmetične nege*	mojster stavbni steklar
mojster očesni optik*	mojster za strojenje usnja
	pekovski mojster
	dimnikarski mojster
	mojster strojnih instalacij
	urarski mojster
	mojster biromehanik
	slaščičarski mojster
	mojster tapetnik
	mojster elektroinstalacij
	cvetličarski mojster
	mojster telekomunikacij
	slikopleskarski mojster
	livarski mojster
	fotografski mojster
	mojster klepar krovec
	pečarski mojster
	mojster železokrivec
	kamnoseški mojster
	zlatarski mojster
	avtoličarski mojster

* Izpitni katalog je bil v celoti pripravljen v okviru projekta Phare.

3.1.4.1. Mnenja in ocene o izpitnih katalogih za praktični del mojstrskih izpitov ter izvedbi izpita

Izpitni katalog za praktični del

Praktični del izpita je imelo priznanih več kot 30 % kandidatov, ki so odgovarjali na anketni vprašalnik. Približno enak odstotek anketiranih izpita še ni opravljalo. Tako je svoja mnenja in ocene o praktičnem delu podala le slaba tretjina kandidatov.

V anketnem vprašalniku nas je zanimalo katere vsebine kandidati ocenjujejo kot prezahtevne, katere vsebine bi črtali in katere dodali. V večini primerov se kandidatom izpitni katalogi vsebinsko ne zdijo prezahtevni, z izjemo nekaterih konkretnih opravil pri posameznem mojstrskem nazivu. Predlogi za posamezne mojstrske nazive so navedeni v Prilogi 1. Glede dodajanja vsebin ni predlogov, ki bi lahko bili skupni za vse mojstrske nazive. Splošnejše pripombe se nanašajo na premajhno usklajenost s tehnološkim razvojem in modernimi trendi, ter na pomanjkanje ustrezne strokovne literature za nekatere mojstrske nazive. Posamezni kandidati tudi v okviru teh vprašanj izražajo nezadovoljstvo zaradi zahteve po opravljanju delovnega preizkusa, kljub večletni praksi.

Izvedba praktičnega dela izpita

Več kot polovica kandidatov je opravljala praktični del izpita v šolskih delavnicah, manjše število pa v različnih delovnih organizacijah ali obratovalnicah. Več kot polovica kandidatov je pogoje za opravljanje praktičnega dela izpita ocenila kot ustrezne. Omeniti pa je treba oceno neustreznosti pogojev v delavnicah na Srednji tekstilni šoli Maribor, kjer izvajajo program Frizer. Šest anketirancev je bilo nezadovoljnih z opremo in velikostjo delavnic glede na število kandidatov, ter tudi z odnosom komisije do njih.

Pri pripravi tehnične, tehnološke oz. druge dokumentacije za izpit kandidati ne navajajo konkretnih težav ali predlogov za spremembo, ki bi se lahko nanašali na vse mojstrske nazive. Število ur za izdelavo izdelka je več kot 70 % kandidatov ocenilo kot ustrezno, ostali kot deloma ustrezno. Tudi kriteriji ocenjevanja so ustrezni ali deloma ustrezni.

3.1.4.2. Mnenja in ocene o izpitnih katalogih za strokovno - teoretični del mojstrskih izpitov ter izvedbi zaključnega izpita

Izpitni katalog za strokovno – teoretični del

Strokovno - teoretični del izpita je bil priznan več kot polovici kandidatov, skoraj četrtnina pa izpita še ni opravljala. Tako je svoja mnenja in ocene o strokovno - teoretičnem delu podala le dobra tretjina anketirancev.

Tudi pri izpitnem katalogu za strokovno – teoretični del smo spraševali po vsebinah, ki so prezahtevne, ki bi jih lahko črtali iz kataloga in po vsebinah, ki bi jih lahko dodali. Posamezniki so mnenja, da so vsebine primerne, spet drugi, da so vsebine ali posamezni vsebinski sklopi zasnovani preveč obširno in preveč podrobno. Ponovno navajajo težave s strokovno literaturo. Kandidati želijo predvsem, da je teoretični del učne snovi povezan s praktičnimi primeri.

Izvedba strokovno – teoretičnega dela izpita

Četrtnina kandidatov meni, da je izpit zahteven. Posameznikom se zdi, da strokovno – teoretični del zajema preveč izpitov in da je zato celotno trajanje priprav nanje predolgo. Glede vsebin in časa kandidati niso imeli pripomb.

3.1.4.3. Mnenja in ocene o izpitnih katalogih za poslovodno – ekonomski del mojstrskega izpita ter izvedbi zaključnega izpita

Izpitni katalog za poslovodno – ekonomski del

Izpitni katalog za poslovodno – ekonomski del mojstrskega izpita kandidati ocenjujejo zelo pozitivno. Mnenja so, da je dobro napisan in lahko razumljiv. Vsebine so primerne in jih večinoma ne bi spreminjali. Predlagajo le natančnejšo opredelitev snovi po posameznih strokah oz. mojstrskih nazivih. Tako se jim npr. ne zdi potrebno, da morajo vsi poznati zakone povezane s prevozi in gradbeništvom. Posamezniki, zaposleni v večjih sistemih, nekatera znanja ocenjujejo kot nepotrebna, saj jih opravljajo za to pristojne službe (npr. knjigovodstvo vodijo računovodje). Drugi pa menijo, da bi bilo, zlasti za začetnike v samostojni dejavnosti, smiselno še povečati število ur seminarja za ta del. Predlagajo razširitev vsebin osnov trženja ter davkov in prispevkov, prav tako si želijo več vaj.

Izvedba poslovodno – ekonomskega dela izpita

Vse plati izpita, vsebino, zahtevnost in trajanje, večina kandidatov ocenjuje kot primerne. Posamezniki so še dodatno pohvalili pripravo na izpit, profesionalno izvedbo in aktualnost vsebin. Le nekaterim posameznikom se je izpit zdel pretežek ali prelahek.

3.1.4.4. Mnenja in ocene o izpitnih katalogih za pedagoško – andragoški del mojstrskega izpita ter izvedbi zaključnega izpita

Izpitni katalog za pedagoško – andragoški del

Izpitni katalog za pedagoško – andragoški del mojstrskega izpita udeleženci ocenjujejo pozitivno. Mnenja so, da je dobro napisan in lahko razumljiv. Vsebine so primerne in večinoma ne bi nič dodajali ali odvzemali. Le nekateri posamezniki so mnenja, da je vsebina zastavljena preveč šolsko, ter da manjka praktični prikaz, npr. več enostavnih primerov dela z vajenci.

Izvedba pedagoško – andragoškega dela izpita

Pisni izpit za pedagoško – andragoški del je primeren, trajanje izpita in vsebina se kandidatom zdita ustrezni. Posamezni kandidati ustni zagovor ocenjujejo kot zahteven. Anketiranec predlaga, da je en član komisije iz enake stroke iz katere je tudi kandidat.

3.2. MNENJA IN OCENE PREDSEDNIKOV IN ČLANOV IZPITNIH ODBOROV (IO) O POSAMEZNIH DELIH MOJSTRSKEGA IZPITA

V tem poglavju predstavljamo mnenja in ocene predsednikov in članov izpitnih odborov o posameznem delu mojstrskega izpita, in sicer z naslednjih vidikov: ustreznost seminarja za pripravo na mojstrski izpit, obseg in težavnost izpitnega kataloga, teme izpitnih nalog in obseg, pogoji za opravljanje izpitov, izpitna gradiva in dokumentacija, kriteriji ocenjevanja, mnenja o izkazanem znanju, sposobnostih in socialnih kompetencah kandidatov ter predlogi sprememb izpitnih katalogov ter izpeljave izpitov. Mnenja in ocene so predstavljeni skupaj za vse mojstrske izpite. Posebnosti posameznega dela mojstrskega izpita so predstavljene v Prilogi 1.

3.2.1. Osnovni podatki o IO

Stopnjo izobrazbe predsednikov in članov IO smo že predstavili v predhodnih poglavjih. Na tem mestu zato navajamo le podatke o poklicu, ki ga opravljajo anketirani, ter mnenje o ustreznosti sestave IO.

IO za praktični del

Podatke je posredovalo 34 anketirancev, ki so sodelovali v izpitnem odboru za praktični del za 22 različnih mojstrskih nazivov. Poklici, ki jih opravljajo predsednik in člani IO in IK so zelo različni: ing. strojništva, ing. lesarstva, serviser biro in računalniške opreme, modni modelar, mizar, livar, krznar, kozmetičarka, steklar, krznar, mesar, inštalater, zlatar, tehnolog, prokurist, direktor, svetovalec, upokojenec, največ pa je učiteljev. Večinoma so zaposleni kot samostojni podjetniki, učitelji pa v šolah. Menijo da je struktura IO ustrežna, saj so člani strokovno – teoretično in praktično dobro izobraženi ter z večletnimi izkušnjami.

IO za strokovno - teoretični del

Podatke je posredovalo 14 anketirancev, ki so sodelovali v izpitnem odboru za strokovno - teoretični del za 10 različnih mojstrskih nazivov. Med njimi so trije profesorji, ing. lesarstva, steklar, mesar, kozmetičarka, direktor, svetovalec, upokojenec. Večinoma so zaposleni kot samostojni podjetniki, profesorji pa v šoli. Menijo da je struktura IO ustrežna, tako po strokovni izobrazbi, kot po delovnih izkušnjah. Poudarjajo tudi dobro sodelovanje s šolami izvajalkami. Predlagajo širitev IO s strokovnimi sodelavci, nadzorniki, več nadomestnimi člani, v odvisnosti od števila kandidatov.

IO za poslovodno - ekonomski del

Podatke je posredoval le en anketiranec, zaposlen na Obrtni zbornici Slovenije kot svetovalec. Anketiranec navaja, da do sedaj ni bilo problemov pri sestavi in delovanju IO.

IO za pedagoško - andragoški del

Podatke so posredovali štirje anketiranci, eden je upokojen, drugi trije pa so zaposleni v šoli kot učitelj, svetovalni delavec in pomočnik ravnatelja. Mnenja so, da ima IO primerno sestavo.

Glede sestave IO so torej anketirani enotnega mnenja, da je povsem ustrežna.

3.2.2. Mnenje in ocene o seminarju za IO

Člani IO so se predhodno lahko udeležili neobveznega seminarja, ki ga je organizirala OZS v sodelovanju s CPI. Seminar je namenjen pridobitvi ustreznih znanj in navodil za izvedbo in ocenjevanje mojstrskega izpita. Udeležba na seminarju je razvidna iz Preglednice 8.

Preglednica 8: Udeležba na seminarju

UDELEŽBA NA SEMINARJU	DA	NE
IO za praktični del	17	17
IO za strokovno-teoretični del	4	10
IO za poslovodno-ekonomski del	-	1
IO za pedagoško-andragoški del	-	4
Skupaj število	21	32
V odstotkih (%)	39,6	60,4

Udeležba članov IO na seminarju je bila manjša od 40 %, zato bi temu v prihodnje kazalo posvetiti več pozornosti. Posebej še boljši obveščeni, saj je deset kandidatov navedlo, da seminar ni bil organiziran oz. da niso prejeli vabila. Vsi udeleženci seminarja, z izjemo enega, pozitivno ocenjujejo njegovo vsebino. Menijo, da so dobili ustrezno znanje in navodila za izvedbo ter ocenjevanje mojstrskega izpita.

3.2.3. Mnenja in ocene o izpitnih katalogih in izpitnih gradivih ter izvedbi zaključnega izpita

V okviru tega poglavja predstavljamo ocene zahtevnosti in obsežnosti izpitnih katalogov. Hkrati predstavljamo ugotovitve o izpitnih gradivih ter izpeljavi izpita. Mnenja in ocene predstavljajo povzetke, ki so skupni vsem mojstrskim nazivom. Natančnejša mnenja, ocene in predlogi po posameznih mojstrskih nazivih so predstavljeni v Prilogi 1.

3.2.3.1. Mnenja in ocene o izpitnih katalogih za praktični del mojstrskega izpita, izpitnih gradivih ter izvedbi zaključnega izpita

Izpitni katalog za praktični del

Zahtevnost izpitnih katalogov je ocenilo 41 anketirancev in večina (88%) meni, da je ustrezna. Še večji odstotek (92%) jih meni, da je tudi obseg ustrezen. Prezahteven je izpitni katalog za mojstra elektroinstalacij. Tudi izpitni katalog za zlatarskega mojstra je prezahteven in preobsežen. Prelahka in premalo obsežna sta izpitna kataloga za mojstra avtomehanika in avtoličarskega mojstra. Anketiranci menijo, da je za boljšo oceno posameznih vsebin potrebno izvesti več mojstrskih izpitov.

Izpitna gradiva in izpitne naloge za praktični del

Izpitna gradiva so v več kot polovici primerov pripravile izbrane srednje šole ali izpitni odbori v sodelovanju s šolami. Obrtniki opažajo, da so premalo vključeni v oblikovanje izpitnih katalogov in menijo, da je to v nasprotju z osnovnim konceptom mojstrskih izpitov.

Izpitna gradiva obsegajo:

- besedilo izpitne naloge (izdelek/storitev) in normirani čas izdelave,
- dokumentacijo, potrebno za izvedbo izpitne naloge,

- ocenjevalni list z navodili ter kriteriji in merili,
- seznam strojev, orodij, naprav,... in materiala.

Za več kot polovico ocenjenih mojstrskih izpitov so izpitna gradiva pripravljena v celoti. V posameznih primerih manjka bodisi seznam strojev, orodij, naprav in materiala, bodisi ocenjevalni list ali pa dokumentacija potrebna za izvedbo izpitne naloge. Veliko manjkajočih elementov izpitnega gradiva je pri mojstru telekomunikacij, ter pri mojstru vzdrževalcu tekstilij.

Pri pripravi posameznih vsebin izpitnega gradiva večinoma ni prihajalo do večjih težav. Nekoliko več usklajevanja in preizkušanja je bilo potrebno pri pripravi izpitne dokumentacije za spremljavo, ter pri ocenjevalnih listih s kriteriji in merili. Pri posameznih mojstrskih nazivih (mojster za krznena oblačila, čevljarski mojster, mojster vzdrževanja tekstilij) je problem pomanjkanje strokovne literature v slovenščini.

Izvedba praktičnega dela izpita

Ocen in mnenj za izvedbo praktičnega dela izpita ni možno podati za mojstrske nazive, ki v času anketiranja še niso bili izvedeni. To so: mojster splošne elektromehanike, mojster elektroinstalacij, mojster telekomunikacij, mojster za strojenje usnja, mojster vzdrževanja tekstilij in mesarski mojster.

Večinoma se je praktični del izpita izvajal v šolskih delavnicah, manj v izbranih obratovalnicah in delovnih organizacijah. Izpitni prostor je bil ustrezno ali vsaj deloma ustrezno opremljen, kar pomeni zadostno količino potrebnih strojev, naprav, orodij in drugih pripomočkov za opravljanje praktičnega dela izpita. Nobeden od izbranih izpitnih prostorov ni bil neustrezen. Kljub temu bi bilo dobro natančneje opredeliti v kakšnih pogojih (stopnja opremljenosti, možnost izvedbe brez motenj itd.) lahko kandidat opravlja mojstrski izpit v lastni obratovalnici. Preverjanje urejenosti prostora in ugotavljanje pogojev za praktični del izpita je sicer že opredeljeno v nalogah pooblaščenega nadzornika v okviru Poslovnika o organizaciji dela za opravljanje mojstrskih izpitov (10.člen) ter v okviru Izpitnega reda (6. člen). Prav tako je z Izpitnim redom določeno (5. člen) naj IO najmanj sedem dni pred izpitnim rokom določi izpitne prostore ter naroči njihovo ureditev.

Anketiranci ne navajajo večjih odstopanj od izpitnega kataloga pri pripravi (tehnične in tehnološke oz. druge) dokumentacije. V celoti na to vprašanje ni moč odgovoriti, ker vsa dokumentacija še ni pripravljena oz. izpiti še niso bili izvedeni. Število ur za izdelavo izdelka/storitve je ustrezno, prav tako tudi kriteriji ocenjevanja. Le posamezniki v tej zvezi navajajo ocene delno ustrezno ali neustrezno. Pri upoštevanju točkovnega sistema in pretvorbi točk v ocene ni bilo odstopanj, prav tako so bili pri oblikovanju skupne ocene upoštevani dogovorjeni deleži ocene za posamezno delovno nalogo.

Predlagano je, da se poenostavi zapise v izpitno dokumentacijo, predvsem zmanjša podvajanje podatkov, ter da se uvede formular, v katerega bi se vpisovalo delne točke in zaključevanje ocen. Razmerje med posameznimi kriteriji ocenjevanja naj bo sicer okvirno vnaprej določeno, vendar naj dopušča tudi določeno fleksibilnost.

3.2.3.2. Mnenja in ocene o izpitnih katalogih za strokovno - teoretični del mojstrskega izpita, izpitnih gradivih ter izvedbi zaključnega izpita

Izpitni katalog za strokovno – teoretični del

Več kot 85 % anketirancev meni, da sta zahtevnost in obsežnost izpitnega kataloga ustrezni. Navedeni sta dve oceni o premajhni zahtevnosti in obsežnosti (mojster avtomehanic, avtoličarski mojster). Prezahteven je izpitni katalog za mojstra elektroinstalacij. V okviru izpitnega kataloga za mojstra strojne mehanike so preobsežne vsebine tehnologije vzdrževanja, premalo obsežne pa vsebine kalkulacij in tehničnih predpisov.

Izpitno gradivo za strokovno – teoretični del

Večino izpitnih gradiv so pripravile izbrane srednje šole, ponekod tudi v sodelovanju z IO in OZS. Pri pripravi so imeli sestavljalci v začetku težave pri oblikovanju enotnega točkovanja, kar so sproti reševali. Pri pripravi tem oz. vprašanj za pisni izpit bo potrebno preučiti razmerje med nalogami različnih stopenj zahtevnosti. Dosedanji rezultati pisnih izpitov kažejo, da kandidati slabše rešujejo zahtevnejše naloge.

Izvedba izpita za strokovno – teoretični del

Izvajalci izpitov so imeli nekaj problemov pri določanju enotnega točkovanja. V nekaterih primerih je IO vedno s koeficienti pretvoril točkovni sistem v enotni sistem 100 točk. Predlagano je, da se izdelata relativni kriterij za določanje spodnje meje za pozitivno oceno.

Pri upoštevanju dogovorjenega deleža ocene za pisni in ustni del izpita večinoma ni bilo odstopanj, vendar so se ob prvih izvedbah izpitov še iskale najprimernejše rešitve. Pri tem je imel praviloma ustni del večji delež. V dveh primerih se je IO odločil, da izvede še ustno zagovarjanje pisnega izpita pri kandidatih, ki jim je manjkalo le nekaj točk do pozitivne ocene. Glede kriterijev ocenjevanja in sprememb ocenjevalne lestvice za pretvorbo točk v oceno, ni bilo posredovanih predlogov za spremembo. Pri izvedbi izpitov tudi ni bilo kršitev izpitnega reda.

3.2.3.3. Mnenja in ocene o izpitnih katalogih za poslovodno - ekonomski del mojstrskega izpita, izpitnih gradivih ter izvedbi zaključnega izpita

Ker je bil izpolnjen le en anketni vprašalnik, evalvacija tega dela mojstrskega izpita ni možna.

3.2.3.4. Mnenja in ocene o izpitnih katalogih za pedagoško – andragoški del mojstrskega izpita, izpitnih gradivih ter izvedbi zaključnega izpita

Anketni vprašalnik so izpolnili le štirje člani IO, od tega en član ni dobil izpitnega kataloga in ni odgovarjal na vprašanja o katalogu. Podatke o pedagoško – andragoškem delu lahko uporabimo bolj v informativne namene, kot za neko celovito oceno.

Globalna ocena uresničenosti izpitnega kataloga

Vsi člani IO enotno ocenjujejo, da so bili uresničeni cilji:

- razumevanje temeljnih dejavnikov uspešnega učenja,
- zavedanje pomena utrjevanja, ponavljanja in urjenja znanja,
- poznavanje razvojnih značilnosti mladostnika.

Uresničeni ali deloma uresničeni so bili cilji:

- upoštevanje didaktičnih načel in osnovnih zakonitosti učenja in poučevanja pri praktičnem izobraževanju,
- poznavanje temeljnih značilnosti komunikacije med delodajalcem in vajencem,
- poznavanje značilnosti metodičnih postopkov pri praktičnem izobraževanju,

- razumevanje dejavnikov, ki vplivajo na razvoj osebnosti (dednost, okolje, lastna aktivnost),
- učinkovito ustno in pisno komuniciranje.

Deljena mnenja so izražena za:

- poznavanje nalog poučevanja (materialnih, funkcionalnih, vzgojnih),
- poznavanje dokumentacije, ki jo uporablja vajenec in delodajalec pri praktičnem izobraževanju,
- poznavanje temeljnih vsebinskih področij zakonodaje in predpisov s področja pisnega izobraževanja.

Najbolj neenotni so člani pri oceni za poznavanje priprave letnega načrta praktičnega izobraževanja in sprotne priprave.

Nobeden od zastavljenih ciljev ni enotno ocenjen kot neuresničen, prav nasprotno, več kot polovica ocen kaže na dobro uresničenost zastavljenih ciljev pedagoško – andragoškega dela izpita.

Mnenje o izpitnem katalogu

Tako po zahtevnosti kot po obsežnosti je katalog po mnenju vseh članov IO ustrezen. Ocenjujejo, da ni vsebin, ki bi bile preveč ali premalo zahtevne. En član predlaga razširitev kataloga v delu, ki govori o različnih pripravah na poučevanje.

Priprava in izvedba izpita

Izpitne naloge za pisni del izpita je pripravil izpitni odbor s strokovnjaki. Pri pripravi izpitnih gradiv in vprašanj za pisni izpit ni bilo problemov, prav tako ni bilo odstopanj pri upoštevanju točkovnega sistema in pretvorbi točk v ocene. Glede pretvorbe točk v ocene, anketiranec navaja, da je zelo primerno oblikovati pisni izpit z možnimi 100 točkami. Pri upoštevanju dogovorjenega deleža ocene za pisni in ustni del je bilo nekaj odstopanj le na začetku. Predlogov za spremembo izpitne dokumentacije ni.

Praktični del izpita so kandidati opravljali v prostorih OZS. Prostore dva člana opisujeta kot deloma ustrezne, eden pa jih je ocenil kot neustrezne. Med pomanjkljivostmi navajajo, da ni ustrezen delovne mize za demonstracije ter da ni pogojev za simuliranje praktičnih nalog.

Kandidati so pri prikazu izdelka interpretirali pripravo oz. demonstrirali delovni postopek, drugih didaktičnih metod in pripomočkov niso uporabili. Anketiranec navaja, da bi moral biti večji poudarek na izdelku, modelu, praktičnem prikazu. Glede dokumentacije, ki so jo kandidati pripravili za izdelek oz. storitev, primanjkuje predvsem več različnosti in izvirnosti. Čas za predstavitev izdelka oz. storitve je ocenjen kot ustrezen oz. deloma ustrezen, prav tako kriteriji ocenjevanja. Predlagano je da se v prihodnje bolj upošteva oblikovno izdelavo naloge in sam nastop. Kandidati naj bi s seboj prinesli ne le pripravo, temveč tudi nekaj učnih pripomočkov, ki jih uporabljajo pri delu. Samo pripravo bi bilo potrebno delno oceniti tudi z vidika pravilne uporabe jezika. Poleg teksta pa bi priprava morala vsebovati tudi različne skice in sheme.

Pri oblikovanju skupne ocene praktičnega dela izpita so bili upoštevani dogovorjeni deleži ocene za posamezno delovno nalogo. Podan pa je predlog, da bi se v prihodnje izvajal le ustni izpit (15 minut) in nastop z zagovorom (20 minut).

3.2.4. Ocena izkazanega znanja, sposobnosti in socialnih kompetenc

Člani IO za praktični del izpita ocenjujejo, da so izkazano znanje, sposobnosti in socialne kompetence kandidatov ustrezne ali deloma ustrezne, da le-ti znajo in zmorejo strokovno delo mojstrsko opraviti. Podobna ocena o ustreznosti ali delni ustreznosti je podana tudi za:

- poznavanje metod in tehnik vodenja obratovalnice,
- znanje za zagotavljanje kakovosti
- poznavanje tehnologije, ki vodi k višji produktivnosti, optimiranju stroškov in varovanju okolja,
- poznavanje metod za zagotavljanje ustvarjalne delovne klime, motiviranje in razvoj sodelavcev,
- znanje in upoštevanje predpisov iz varstva pri delu, varstva pred požarom in varstva okolja,
- znanje za učinkovito ustno in pisno komuniciranje.

Ob tem so navedene tudi posamezne ocene o neustreznosti naštetih znanj, sposobnosti in socialnih kompetenc, vendar je iz dodatnih komentarjev razvidno, da se nanašajo bolj na posamezne kandidate, kot na mojstrske izpite v celoti. Hkrati so člani IO namreč izpostavili odlično znanje nekaterih kandidatov. Skupno je podanih 37 ocen o ustreznem znanju, sposobnostih in socialnih kompetencah kandidatov, 33 ocen o delni ustreznosti ter 9 ocen o neustreznosti.

4. ZAKLJUČKI IN PREDLOGI

Na podlagi spremljave prvih mojstrskih izpitov lahko v zaključku podamo splošno pozitivno oceno o pripravi in izvedbi mojstrskih izpitov ter oblikujemo sledeče predloge:

- Pri nadaljnjem načrtovanju mojstrskih izpitov je nujno upoštevati hiter tehnološki razvoj in razvoj posamezne stroke, zlasti pri zasnovi izpitnih katalogov. Anketiranci menijo, da bi bilo to mogoče doseči z večjo odprtostjo vsebin in ciljev ali pa vsaka tri leta preveriti in po potrebi dodati oz. odvzeti posamezne vsebine, tako da bi izpitni katalogi stalno upoštevali razvoj stroke.
- Dodatno pozornost je potrebno nameniti tudi pripravi učnih gradiv, kar je, po mnenju posameznih anketirancev, preveč prepuščeno šolam. Predlagano je, da se za vsak izpitni katalog iz vrst sestavljalcev oblikuje skupina, ki bi strokovno (po vsebini, obsegu, obliki) pregledala ponujeno gradivo. Na temelju te ocene bi OZS lahko tudi finančno podprla posamezna učna gradiva. V okviru tega bi se morda lahko poiskalo tudi delne rešitve za problem pomanjkanja strokovne literature v slovenščini za posamezne mojstrske nazive (npr. mojster za krznena oblačila, čevljarski mojster, mojster vzdrževanja tekstilij).
- Potrebno je izboljšati informiranost kandidatov o pripravljanih seminarjih, posameznih izpitnih delih, izpolnjevanju pogojev za priznavanje posameznega dela mojstrskega izpita itd. Kandidati si želijo predvsem pravočasnih odgovorov o izpolnjevanju pogojev za priznavanje posameznih delov mojstrskega izpita. Ob pritožbah so na odgovore čakali več mesecev. V primeru, ko je kandidatu priznan del posamezne izpite enote, mu je potrebno bolj natančno sporočiti, kateri del vsebin mu ostane za izpit, ne da mora kandidat to sam ugotavljati s pomočjo izpitnega kataloga. Želijo si več pisnih obvestil

po pošti, ter tudi preko elektronske pošte. Med načini informiranja poleg tega predlagajo še obveščanje preko strokovnih sekcij in v medijih.

- Člane izpitnih odborov je potrebno dodatno informirati in vabiti na seminar za delo v izpitnem odboru, saj je bila dosedanja udeležba nizka, kljub temu da seminar nudi ustrezno znanje in navodila za izvedbo ter ocenjevanje mojstrskega izpita.
- V okviru sestave izpitnih odborov je predlagana širitev izpitnega odbora za strokovno – teoretični del s strokovnimi sodelavci, nadzorniki in več nadomestnimi člani, v odvisnosti od števila kandidatov. Predlagano je tudi, da bi bil en član izpitnega odbora za pedagoško – andragoški del enake stroke kot kandidat.
- Neobvezni pripravljalni seminarji za kandidate naj se po možnosti izvajajo v več krajih po Sloveniji. Izvedba posameznih delov seminarja in izpitov naj bo usklajena. Predavatelji naj teoretični del učne snovi čim bolj povezujejo s praktičnimi primeri.
- Čim manj naj bo spreminjanja datumov za posamezne izpitne dele. Za vložitev prijave na posamezni del mojstrskega izpita predlagajo krajši čas od dosedanjih 30 dni. Predlagajo tudi več izpitnih rokov, zaradi lažjega usklajevanja med posameznimi deli izpita in pripravami nanj. Prijava naj bo možna tudi preko interneta oz. elektronske pošte.
- Veliko pripomb kandidatov se je nanašalo na nepriznavanje praktičnega in strokovno - teoretičnega dela izpita, kljub večletni praksi na tem področju, zlasti v primerih, ko dela niso opravljali kot samostojni obrtniki. Z dopolnitvijo Pravilnika o mojstrskih izpiti (ULRS 88/01), ki je bil sprejet kasneje, se je neizenačenost med kandidati že odpravila. Tako se sedaj prizna praktični in strokovno – teoretični del izpita tudi kandidatu pri delodajalcu, ki je opravljal dejavnost na obrtni način ter je dejansko opravljal poklicno oziroma strokovno delo po kriterijih mojstrstva najmanj 10 let.
- Kriteriji ocenjevanja so večinoma pozitivno ocenjeni, izpitne komisije so jih tudi sproti izpopolnjevale, tako da večjih sprememb ni potrebnih, anketiranci pa navajajo sledeče predloge:
 - Pri pripravi vprašanj za (pisni) izpit naj se ponovno preuči razmerje med nalogami različnih stopenj zahtevnosti.
 - Izdela naj se relativni kriterij za določanju spodnje meje za pozitivno oceno.
 - Razmerje med posameznimi kriteriji ocenjevanja naj bo sicer okvirno vnaprej določeno, vendar naj dopušča tudi določeno fleksibilnost.
 - O kriterijih ocenjevanja je potrebno vnaprej natančno informirati tudi kandidate.
- Za pripravo izpitne dokumentacije sta navedena sledeča predloga:
 - Poenostavitev zapisov v izpitno dokumentacijo, predvsem zmanjšanje navajanja in podvajanja podatkov.
 - Uvedba formularja, v katerega bi se vpisovalo delne točke in zaključevanje ocen.
- Potrebno je preučiti, kakšne so možnosti za poenostavitev priprav za opravljanje praktičnega dela izpita za frizerskega mojstra in mojstra kozmetične nege ter za avtoremontno dejavnost. Frizerji in kozmetičarji potrebujejo namreč za prikaz praktičnega znanja modele, ki jih je včasih težko zagotoviti. Razpoložljivost modelov

je potrebno upoštevati pri časovnem načrtovanju praktičnega dela izpita, hkrati pa je potrebno ugotoviti koliko posameznih nalog lahko kandidat opravi na istem modelu. O tem je nato potrebno kandidate tudi natančno obvestiti, saj so nekateri do sedaj mislili, da potrebujejo za vsako nalogo svoj model. V okviru avtoremontne dejavnosti nastaja problem, ko morajo kandidati predhodno napovedati svoje mojstrsko izpitno delo, torej kaj bodo delali v okviru praktičnega dela izpita. Takšno načrtovanje pa je včasih težko, saj se neprestano spreminja glede na različne probleme strank, ki prihajajo v delavnico.

- Čeprav izpitni odbor in njegov predsednik ali nadzornik naročita in preverita ureditev izpitnega prostora, bi bilo dobro natančneje opredeliti v kakšnih pogojih (stopnja opremljenosti, možnost izvedbe brez motenj itd.) lahko kandidat opravlja praktični del mojstrskega izpita v lastni obratovalnici, ter koliko kandidatov lahko istočasno, glede na velikost in opremljenost prostora, opravlja praktični del mojstrskega izpita v posamezni šolski delavnici.
- Posamezni kandidati, kot tudi posamezni člani izpitnih odborov izražajo pomisleke o tem, da opravljen mojstrski izpit resnično zagotavlja mojstrstvo in s tem zaščito kakovosti obrtniškega dela. Posamezni člani izpitnih odborov so mnenja, da so vsebine premalo zahtevne in zato ne zagotavljajo mojstrstva kandidatov. Nekateri kandidati so mnenja, da jim opravljen mojstrski izpit ne bo prinesel bistvenih prednosti. Glede na siceršnjo pozitivno oceno o usposobljenosti kandidatov za mojstrski izpit, predlagamo povečanje aktivnosti na področju predstavitev mojstrskih izpitov kandidatom, članom izpitnih odborov ter drugi strokovni in širši javnosti. Predlagana je tudi organizacija posveta o mojstrskih izpitih, kjer bi se na osnovi zbranih izkušenj ponovno definiralo mojstrski izpit, ter zastavilo njihovo izvedbo v prihodnje. Posvet bi bil usmerjen zlasti na cilje mojstrskega izpita ter na možnosti posodabljanja izpitnih katalogov.
- V prihodnje naj se k sodelovanju (pri pripravi izpitnih katalogov, pripravi kandidatov, izvedbi izpitov...) bolj pritegne in aktivno vključi tudi obrtnike. Glavno pobudo sedaj večinoma prevzemajo šole, obrtniki pa navajajo, da se žal vse bolj umikajo.

5. LITERATURA IN VIRI

- Tome, M. (2001); Poročilo o delovodskih oziroma poslovodskih izpitih
- Sedovnik, P., Meglič, J., Bedina – Frece, T.(2000); Kako do mojstrskega naziva?, OZS
- Sedovnik, P., Meglič, J., Bedina – Frece, T.(2002); Kako do mojstrskega naziva?, OZS
- Statistika mojstrov za obdobje od 1.1. 2000 do 31.8.2001; OZS, Služba za izobraževanje
- Spletne strani OZS; <http://www.ozs.si/>
- Pravilnik o mojstrskih izpitih (Uradni list RS, št.4/00)
- Pravilnik o dopolnitvi pravilnika o mojstrskih izpitih (Uradni list RS, št.88/01)
- Poslovnik o organizaciji dela za opravljanje mojstrskih izpitov (sprejel upravni odbor OZS na 23.seji, dne 28.2.2000)
- Izpitni red (sprejel koordinacijski izpitni odbor pri OZS na 3. redni seji, dne 18.12.2000)

6. PRILOGE

Priloga 1: Mnenja in ocene za posamezne mojstrske nazive o praktičnem in strokovno – teoretičnem delu mojstrskih izpitov

Priloga 2: Priznavanje delov mojstrskega izpita po posameznih mojstrskih nazivih

PRILOGA 1

MNENJA IN OCENE ZA POSAMEZNE MOJSTRSKE NAZIVE O PRAKTIČNEM IN STROKOVNO - TEORETIČNEM DELU MOJSTRSKIH IZPITOV

V Prilogi 1 predstavljamo ocene in mnenja kandidatov ter članov izpitnih odborov (IO) o izpitnih katalogih, izpitnih gradivih ter izvedbi izpitov za praktični in strokovno – teoretični del mojstrskih izpitov.

Kandidati za posamezne mojstrske nazive oz. tisti, ki so ta naziv že pridobili ter člani IO so posredovali svoja mnenja in ocene za 37 mojstrskih nazivov. To so:

1. frizerski mojster
2. avtoremontna dejavnost (mojster avtomehanik, mojster avtoelektričar, avtokleparski mojster)
3. mizarski mojster
4. mojster očesni optik

5. mojster kozmetične nege
6. mojster klepar krovec
7. mesarski mojster
8. zlatarski mojster
9. zidarski mojster
10. slikopleskarski mojster
11. mojster elektronik
12. mojster biromehaničar
13. dimnikarski mojster
14. mojster vzdrževanja tekstilij
15. urarski mojster
16. mojster za usnjeno galanterijo
17. tesarski mojster
18. mojster splošne elektromehanike, mojster elektroinštalacij
19. keramičarski mojster
20. mojster oblikovalec kovin
21. mojster strojnih instalacij
22. mojster za strojenje usnja
23. slaščičarski mojster
24. orodjarski mojster
25. mojster telekomunikacij
26. mojster strojne mehanike
27. mojster za krznena oblačila
28. livarski mojster
29. mojster tapetnik
30. mojster šivilja krojač
31. mojster stavbni steklar
32. mojster za usnjena oblačila
33. čevljarski mojster
34. pekovski mojster

Za 11 mojstrskih nazivov nismo prejeli izpolnjenih anketnih vprašalnikov, zato o njih ne moremo podati nikakršnih informacij. Po podatkih OZS do 31.8.2000 za te nazive kandidati tudi niso pridobili naziv mojstra. Gre za sledeče mojstrske nazive:

1. mojster toplotne obdelave kovin
2. črkoslikarski mojster
3. mojster modelni mizar
4. sodarski mojster
5. mojster preoblikovanja kovin
6. cvetličarski mojster
7. fotografski mojster
8. kamnoseški mojster
9. mojster železokrivec
10. avtoličarski mojster
11. pečarski mojster

V nadaljevanju predstavljamo ocene, mnenja in predloge po posameznih mojstrskih nazivih. Med kandidati je za posamezni mojstrski naziv izpolnilo vprašalnik največ 24 anketirancev, za kar 15 nazivov pa le eden do dva. Za posamezni mojstrski naziv so svoja mnenja in ocene o

izpitnih katalogih za praktični del mojstrskega izpita podali eden do največ trije člani IO, za strokovno – teoretični del pa eden ali dva člana. Odgovori zato ne morejo predstavljati objektivne ocene strokovno – teoretičnega in praktičnega dela izpita, vse ocene so informativne. Za posamezni mojstrski naziv so navedeni tudi statistični podatki OZS, Službe za izobraževanje, o prijavljenih kandidatih za pridobitev posameznega mojstrskega naziva ter o mojstrih, ki so ta naziv že pridobili. Ocene uspešnosti kandidatov iz teh podatkov ni možno podati. Ocene, mnenja in predlogi se nanašajo na obdobje do maja 2001, ko so bili razdeljeni anketni vprašalniki.

1. FRIZERSKI MOJSTER

Mnenja in ocene kandidatov

Naziv frizerskega mojstra je do konca avgusta 2001 pridobilo 43 kandidatov, od prijavljenih 121. Vprašalnik je izpolnilo 24 kandidatov. Osmim kandidatom je bil priznan praktični in strokovno - teoretični del izpita, dvanajstim pa teoretični del pedagoško - andragoškega dela izpita.

Praktični del

Večini kandidatov se vsebina zdi ustrezna, čeprav zelo obširna. Izpostavljajo problem pridobitve ustreznih modelov, saj menijo da je za en model preveč kriterijev oz. da so le ti preveč podrobni. Dodajajo, da bi v izpitnem katalogu moralo pisati, da lahko narediš več stvari na eni osebi. Med prezahtevnimi vsebinami izpostavljajo karakterno masko, britje, lasničarstvo in nego nohtov. Večina kandidatov bi te vsebine tudi črtala iz izpitnih katalogov, s pojasnilom, da se je britje v frizerskih salonih ukinilo, ličenje in karakterna maska pa sta delo kozmetičarjev. Enemu kandidatu se zdi prevelik poudarek na moški stroki. Predlagano je, da bi model za trajno najprej modno ostrigli in oblikovali pričesko s sušilcem, nato pa se lahko naredi še trajna ondulacija. Tako ne bi iste stvari prikazoval še pri hladni ondulaciji. V praktičnem delu bi kandidat dodal vodno ondulacijo po preparaciji las, želi pa si tudi uporabljati efelirk škarje za tanjšanje las, ki jih pri svojem delu vsakodnevno uporablja.

Praktični del izpita so kandidati opravljali na Srednji tekstilni šoli Maribor, kjer izvajajo program Frizer (sedem kandidatov) in Lasničarstvu MB (štirje kandidati). Pogoji za opravljanje praktičnega dela izpita so se petim kandidatom zdeli ustrezni, enakemu številu kandidatov pa neustrezni. Manj jih ocenilo kot zadovoljive. V delavnicah Srednje tekstilne šole Maribor je kandidate motila predvsem pomanjkljiva oprema delavnic (vse pripomočke so morali prnesti s seboj), neprimerna za tolikšno število ljudi (za 10-14 kandidatov samo trije lijaki, dva stola za britje ipd.). Za kandidate je bilo zelo naporno tudi nepretrgano delo dva dni zaporedoma po šest ur, brez odmora in možnosti okrepčila. Kot neprimerno kontrolo storitev kandidatka ocenjuje klasično preverjanje modnega striženja na mokrih laseh, s pojasnilom, da se modno striženje končuje s striženjem na suho. Posamezniki so izražali nezadovoljstvo zaradi hladnega odnosa izpitnega odbora, ki so ga doživljali kot neprijaznega. Zdelo se jim je da so bili v privilegiranem položaju kandidati, ki so obiskovali šolo v Celju ali Mariboru in so bili poznani izpitnemu odboru. Prav nasprotno pa so drugi kandidati pohvalili prijaznost osebja. Število ur za izdelavo storitve se enajstim kandidatom zdi ustrezno. Posameznikom se zdi, da je pri delu potrebno preveč hiteti, kar je v škodo kvaliteti. Konkretnih predlogov za morebitno spremembo kriterijev ni navedenih, razen pripombe, da bi tudi na izpitu lahko uporabljali škarje za redčenje las in strojček za striženje.

Strokovno - teoretični del

Vsebina se nekaterim kandidatom zdi preveč široka in tudi preveč podrobna, predvsem glede anorganske in organske kemije, ki se nanaša na lasno strukturo in kožo. Sicer se jim zdijo vse vsebine primerne in jih ne bi črtali iz izpitnega kataloga. Pisni del izpita se je kandidatom zdel zelo zahteven, vendar so pohvalili pripravo na izpit.

Mnenja in ocene članov IO niso bila pridobljena, ker ni vrnjenih anketnih vprašalnikov.

2. AVTOREMONTNA DEJAVNOST

V okviru avtoremontnih dejavnosti so združene dejavnosti avtomehanika, avtoelektričarja, avtoserviserja, avtokleparja, avtoličarja in avtokaroserista, vendar je predlagano naj se do tovrstnega združevanja ponovno opredeli. Po drugi strani pa je ob tem podan predlog o pripravi le dveh skupnih izpitnih katalogih in sicer za avtoserviserja (vključujoč avtomehanika in avtoelektričarja) ter za avtokaroserstvo (vključujoč avtokleparstvo in avtoličarstvo).

Mnenja in ocene kandidatov

MOJSTER AVTOMEHANIKA

Naziv mojstra avtomehanika je do konca avgusta 2001 pridobilo 19 kandidatov, od prijavljenih 148. Vprašalnik je izpolnilo 18 kandidatov. Devetim kandidatom je bil priznan praktični in strokovno - teoretični del izpita, trem kandidatom se je upošteval tudi teoretični del pedagoško - andragoškega dela.

Praktični del

Trije kandidati vsebino ocenjujejo kot ustrezno. Posamezniku se je delovni poskus z zagovorom zdel prezahteven. Prav nasprotno pa drug kandidat ocenjuje, da bi izpit moral biti težji, sicer se bo naziv mojstra razvrednotil.

Kandidati so opravljali praktični del izpita pri g. Schinke MB, pri Avtohiši Meze Radovljica ter kot samostojni podjetniki. Pogoje za opravljanje izpita trije kandidati ocenjujejo kot ustrezne, dva pa kot zadovoljive. Anketiranec je bil nezadovoljen, ker je moral določen material sam prnesti s seboj. Trem kandidatom se zdi število ur za izdelavo izdelka ustrezno, dvema pa deloma ustrezno. Ocene so enake tudi za kriterij ocenjevanja. Problem, ki ga izpostavljajo avtomehaniki je, da težko vnaprej pripravijo izpitno delo oziroma dokumentacijo za večje popravilo, saj ne vedo kakšni bodo problemi strank, ki bodo avtomobile šele pripeljale na servis. Ob tem tudi navajajo, da se morajo večinoma specializirati za eno znamko vozila, sicer ne morejo slediti novi tehnologiji, ki se razvija z velikimi koraki. Podan je predlog, da bi vsak kandidat opravljal praktični del izpita v svoji delovni organizaciji.

Strokovno - teoretični del

Vsebino trije kandidati ocenjujejo kot ustrezno, eden pa kot premalo zahtevno. Posamezni kandidati predlagajo črtanje sledečih vsebin: tehnična matematika, tehnično risanje, kalkulacije in predpisi, tehnologija, gradiva. Glede elektronike so mnenja deljena, saj se nekaterim kandidatom zdi prezahtevna, drugi pa želijo še več poudarka na teh vsebinah. Za pisni izpit izražajo kandidati različna mnenja glede vsebine, težavnosti in trajanja posameznega dela

izpita. Posamezniki menijo, da so izpiti prezahtevni in časovno razporejeni preveč skupaj. Spet drugi so mnenja, da je izpit tako vsebinsko, kot glede trajanja in zahtevnosti ustrezen.

AVTOKLEPARSKI MOJSTER

Naziv avtokleparskega mojstra je do konca avgusta 2001, od prijavljenih 31, pridobilo osem kandidatov. Vprašalnik jih je izpolnilo pet. Praktični del je bil priznan štirim kandidatom, trem pa strokovno - teoretični del in pisni izpit pedagoško - andragoškega dela.

Praktični del

Štirim kandidatom je bil praktični del izpita priznan. En kandidat je praktični del izvajal v Servisu Opel Urbas Rakek, ki je pogoje dela ocenil kot ustrezne. Kot problem pa je izpostavil dejstvo, da je moral tri tedne vnaprej najaviti, kaj bo delal na izpitu, kar je skorajda nemogoče, saj ne ve natančno kakšno delo bo v delavnici čez tri tedne. Kandidati so ocenili, da je število ur namenjenih izdelavi izdelka ustrezno, enako tudi kriteriji ocenjevanja

Strokovno - teoretični del

Kandidat predlaga večji poudarek na praktičnih rešitvah za motoroznanstvo, s pripombo, da je teorija preveč podrobna ter da so vprašanja na izpitu zavajajoča in nejasna. Večji poudarek naj bi bil na novejši tehnologiji. Navaja tudi, da na priročniku za avtokleparje ni prve strani in da je zato avtor neznan.

MOJSTER AVTOELEKTRIČAR

Naziv mojstra avtoelektričarja sta do konca avgusta 2001, od prijavljenih devetih pridobila dva kandidata. Anketni vprašalnik je izpolnil en kandidat. Ta ni navedel podatka, da bi mu bil priznan kateri od posameznih izpitnih delov, prav tako ni podal nobenega podatka ali mnenja o praktičnem ali strokovno – teoretičnem delu izpitnega kataloga ali izpita.

Mnenja in ocene članov IO

Praktični del

Oceno zahtevnosti in obsežnosti izpitnega kataloga za praktični del izpita je posredovalo pet anketirancev, od katerih ga trije ocenjujejo kot ustreznega, dvema pa se zdi premalo zahteven in tudi premalo obsežen. Anketiranec navaja da katalog za avtoličarja ni ustrezen, saj ne podaja ustreznih znanj in ciljev, ker ne upošteva hitrega tehničnega in tehnološkega razvoja. Meni, da bi zasnova morala dopuščati večjo odprtost vsebin in ciljev oz. se obnavljati na tri leta. Prezahtevne so vsebine avtotehnične mehanike, saj je preveč mehanike in premalo avtomobilske stroke. Dodali bi vsebine, ustrezne novim ciljem in razvoju, med katerimi so navedeni predlogi predvsem s področja elektronskih sistemov na motorju in vozilu, varnosti in udobnosti, s področja komunikacij (GPS, mobilna telefonija...). Večji poudarek naj bi bil na tem, kaj vse dejansko dela mojster, torej tudi organizacija dela v obratu, sodelovanje, svetovanje strankam ipd.

Praktični del je sestavljen iz delovnih preizkusov, za katere je bilo gradivo v celoti pripravljeno. Za izpitno delo je izpitno nalogo po vzorcu predlagal kandidat. Nadzornik je imel ustrezno dokumentacijo za spremljavo. Izpitno gradivo je pripravila Srednja kovinarska, strojna in metalurška šola Maribor. Obsegalo je: besedilo izpitne naloge (izdelek/storitev) in normiran čas

izdelave, dokumentacijo, potrebno za izvedbo izpitne naloge, ocenjevalni list z navodili ter kriteriji in merili, seznam strojev, orodij, naprav in materiala. Pri pripravi izpitnih katalogov ni bilo večjih težav, problem pa je sprva predstavljala izpitna dokumentacija za spremljavo (zapisniki, sklepi ipd.).

Kandidati so praktični del izpita opravljali v šolski delavnici in v svojem podjetju, kjer so delno ustrezni materialni pogoji. Glede na pomanjkanje ustreznih predmetov dela – motorji, sklopi ipd., je bil omejen tudi izbor možnih delovnih preizkusov. Kljub temu, da je bil sicer delovni preizkus odlično pripravljen in izpeljan, bo potrebno doreči, kdaj lahko kandidat opravlja mojstrski izpit v lastni delavnici, glede na stopnjo opremljenosti, izvedbo brez motenj ipd. Število ur za izdelavo izdelka je ustrezno. Kriterije ocenjevanja en anketiranec ocenjuje kot ustrezne, drugi pa kot deloma ustrezne. Pri upoštevanju točkovnega sistema in pretvorbi točk v ocene ni bilo odstopanj, prav tako so bili pri oblikovanju skupne ocene praktičnega dela izpita upoštevani dogovorjeni deleži ocene za posamezno delovno nalogo. Glede končnega določanja deležev pri oceni, je podan predlog, da naj bo določanje deležev končne ocene fleksibilno, zaradi različnih zahtevnosti izpitnih delov.

Pri izvedbi izpitov ni bilo večjih odstopanj, podan pa je predlog, da bi se moralo bolj upoštevati dejansko stanje razvoja stroke. Predlagana je tudi poenostavitev zapisov v izpitno dokumentacijo, tako da se odpravi podvajanje ter minimalizira navajanje podatkov.

Strokovno - teoretični del

Za izpitni katalog sta podani dve različni oceni tako glede zahtevnosti kot obsežnosti. Prva ocena je, da je katalog ustrezen, druga pa da je premalo zahteven in obsežen. Prezahtevne so vsebine tehnične mehanike, predvsem zato, ker ni ožje strokovno usmerjena. Premalo zahtevne so kalkulacije in tehnični predpisi, saj se zahteva le poznavanje predpisov, premalo pa je zahtev po znanju in uporabi. Zaradi tehničnega in tehnološkega razvoja je predlagana nova opredelitev vsebine večjih izpitnih enot, predvsem strokovne tehnologije in tehnične matematike. Med vsebinami, ki naj bi bile dodane so: elektronski sistemi na motorju in vozilih, diagnostika in vzdrževanje.

Izpitno gradivo je pripravila Srednja kovinarska, strojna in metalurška šola Maribor. Izpitna gradiva so bila vzorno pripravljena za vsak izpitni rok in izpitno enoto. Izpitne pole so bile ustrezno sestavljene in strukturirane. Pri upoštevanju dogovorjenega deleža se je tekom prvih izpitov še iskalo primerne rešitve, praviloma je imel ustni del večji delež. Število nalog je glede na predpisan čas ustrezno.

3. MIZARSKI MOJSTER

Mnenja in ocene kandidatov

Naziv mizarskega mojstra je do konca avgusta 2001 pridobilo osem kandidatov, od 39 prijavljenih. Osem kandidatov je tudi izpolnilo vprašalnik. Dvema je bil priznan praktični del, petim strokovno-teoretični del in enemu pisni izpit pedagoško - andragoškega dela.

Praktični del

Pet kandidatov je podalo mnenje o vsebinah praktičnega dela izpitnega kataloga in vsi so jih ocenili kot primerne. Prav takšno mnenje je podalo sedem kandidatov za vsebine strokovno teoretičnega dela, zato kandidati tudi ne predlagajo nobenih sprememb na tem področju.

Praktični del izpita so štirje kandidati opravljali na Srednji lesarski šoli v Škofji Loki, od tega sta dva kandidata pogoje ocenila kot ustrezne, dva pa kot zadovoljive. Kandidat omenja, da so nekateri stroji stari in se razlikujejo glede nastavitev. Predlaga, da bi IO, ki nadzira delo, za vsak stroj dala informacijo o nastavljanju določenih faz. Večini kandidatov ustreza število ur za pripravo izdelka, tudi kriteriji ocenjevanja so ustrezni.

Strokovno – teoretični del

Glede opravljanja pisnega izpita en kandidat navaja, da je bilo premalo časa in hkrati, da so bile naloge preveč enostavne. Drugih ocen ni navedenih.

Mnenja in ocene članov IO

Praktični del

Tako glede vsebine, kot glede obsega so predmetna področja (tehnologija, konstrukcije, stroji, naprave, orodja, gospodarjenje, varovanje pri delu in ekologija) v izpitnem katalogu ocenjena kot ustrezna. Katalog je dovolj široko zasnovan, da ne omejuje kandidatov in IO. Ne vključuje preveč ali premalo zahtevnih vsebin.

Zanimivo se nam zdi predstaviti predlog za potek in trajanje praktičnega dela izpita, ki ga je dal anketiranec. Predlog vsebuje naslednje korake:

- Prijavljeni kandidat prejme predloge za izdelavo tehnične dokumentacije (kosovnice, tehn.opis, krojna lista...) katero kandidat izpolni za svoj izbrani izdelek.
- V prvi fazi kandidat predloži IO skico izdelka s tehničnim opisom, s poudarkom na tem, kjer se bo videlo mojstrstvo izdelka.
- IO potrdi primernost oz. neprimernost izdelka; po pozitivnem mnenju kandidat dokonča vso tehnološko dokumentacijo ter terminski plan izdelave izdelka.
- Delovni preizkus se izvede nenapovedano po terminskem planu vaj enkrat ali večkrat; čas trajanja delovnega preizkusa je do 4 ure.
- Po dokončanju izdelave, kandidat predloži izdelek IO in ga ustno zagovarja z vso dokumentacijo.

Celoten komplet izpitnih gradiv (besedilo izpitne naloge in normiran čas izdelave, dokumentacijo, potrebno za izvedbo izpitne naloge, ocenjevalni list z navodili ter kriteriji in merili ter seznam strojev, orodij, naprav in materiala) je pripravila Srednja lesarska šola Škofja Loka. Praktični del izpita je potekal v šolski delavnici, ki ima ustrezno opremljene prostore. V prihodnje je potrebno časovni preizkus bolje organizirati, saj je prihajalo do zastojev zaradi nastanka ti. »ozkih grl«. Število ur za izdelavo izdelka je ustrezno, prav tako kriteriji ocenjevanja. Pri upoštevanju točkovnega sistema in oblikovanju skupne ocene ni bilo odstopanj ali sprememb.

Strokovno – teoretični del

Izpitni katalog je ustrezen tako glede zahtevnosti, kot glede obsega. Izpitno gradivo je v sodelovanju z IO pripravila Srednja lesarska šola Škofja Loka. Preobsežno je gradivo za področje tehnologije. Pisni del izpita se izvaja v dveh delih. Prvi del obsega tehnologijo, konstrukcije in gospodarjenje, drugi del pa stroje, naprave in orodja ter varstvo pri delu (VPD), s trajanjem po dve uri za predmet, razen za VPD po eno uro.

4. MOJSTER OČESNI OPTIK

Mnenja in ocene kandidatov

Do konca avgusta 2001 je naziv mojstra pridobilo osem kandidatov, od 41 prijavljenih. Anketni vprašalnik je izpolnilo pet kandidatov. Enemu kandidatu je bil priznan praktični del, prav tako tudi strokovno - teoretični del ter pisni izpit pedagoško - andragoškega dela izpita.

O praktičnem delu izpita ni natančnejših povratnih informacij, saj trije kandidati še niso opravljali praktičnega dela, enemu pa je bil, kot je že omenjeno, priznan.

Strokovno - teoretični del

Glede vsebin v okviru izpitnega kataloga en kandidat navaja, da dosežena stopnja znanja ne zadostuje mojstru optike, da bi lahko izvajal refrakcijo ter svetoval pri kontaktnih lečah. Kandidati želijo bolj specializirano strokovno teoretično znanje za njihovo delo in manj splošno fizikalnih znanj.

Glede mojstrskega izpita v celoti kandidat navaja, da je eno do dve leti predolga doba za pridobitev mojstrskega naziva.

Mnenja in ocene članov IO niso bila pridobljena, ker ni vrnjenih anketnih vprašalnikov.

5. MOJSTER KOZMETIČNE NEGE

Mnenja in ocene kandidatov

Do konca avgusta 2001 je naziv mojstra kozmetične nege pridobilo šest kandidatov, od 14 prijavljenih. Vprašalnik je izpolnilo šest kandidatov, ki opravljajo poklic kozmetičnega tehnika. Vsem je bil priznan strokovno - teoretični del izpita, štirim kandidatom pa tudi pisni izpit pedagoško - andragoškega dela.

Praktični del

Glede vsebin v okviru praktičnega dela izpitnega kataloga kandidat navaja, da je permanentni make up delo vizažistov in da se opravlja le v redkih kozmetičnih salonih po Sloveniji, zato tovrstno znanje ni nujno za mojstrski naziv. Poleg tega, ob storitvah, kot je permanentni make up, lahko narediš le polovični izdelek, saj se postopek dvakrat ponavlja. Dodali bi znanje o depilaciji, saj je v kozmetičnih salonih depilacija pogosta storitev.

Trije kandidati so opravljali praktični del izpita na Srednji šoli za farmacijo, kozmetiko in zdravstvo, ostali niso navedli tega podatka. Pogoji so ustrezni. Pritožbe se nanašajo predvsem na dejstvo, da so morali za praktični del izpita sami prinesiti vse pripomočke. Pri pripravi dokumentacije za storitev ni bilo vseh kartotek – vprašalnikov za modele. Število ur za pripravo izdelka je ustrezno oziroma delno ustrezno. Kandidat ob tem navaja, da se je izpit začel s 30 minutno zamudo in zato ni bilo dovolj časa za pripravo druge in tretje storitve. Kriteriji ocenjevanja so ustrezni, le dvema kandidatom se zdijo deloma ustrezni oziroma neustrezni. Kandidati navajajo, da je za praktični del izredno težko najti ustrezen model, deloma ker je izpit

sredi tedna, še bolj pa, ker kandidat pripelje model, ki zaupa njemu, nato pa se pari izžrebajo. Na tak način, ob storitvah, kot je permanentni make up, ki je trajni poseg v kožo, kandidat modelu ne more zagotoviti zadovoljstva z opravljeno storitvijo.

Mnenja in ocene članov IO

Praktični del

Tako po zahtevnosti, kot po obsežnosti je izpitni katalog ocenjen kot ustrezen, vendar je potrebnih nekaj strokovnih korektur, ter uskladitev izpitnih katalogov s pravilnikom o mojstrskih izpiti. Za kakšno vrsto uskladitve gre, ni navedeno. Zaradi hitrega razvoja sodobnih tehnik, bi bilo potrebno izpitni katalog dopolnjevati na dva do tri leta.

Celoten komplet izpitnih gradiv (besedilo izpitne naloge in normiran čas izdelave, dokumentacijo, potrebno za izvedbo izpitne naloge, ocenjevalni list z navodili ter kriteriji in merili ter seznam strojev, orodij, naprav in materiala) je pripravil izpitni odbor. Poleg tega so bila pripravljena tudi druga gradiva, kot so informacije kandidatom o poteku mojstrskega izpita, vprašalniki za modele ter zbirni listi ocenjevanja in poročilo OZS.

Praktični del izpita so kandidati opravljali v šolski delavnici. Prostori in oprema so ustrezni ali delno ustrezni. Število ur za izdelavo storitve je ustrezno, prav tako kriteriji ocenjevanja, čeprav je bilo pri njihovem usklajevanju nekaj težav. Pri upoštevanju točkovnega sistema in pretvorbi točk v ocene so nastajale neuskklajenosti IO s pravilnikom, vendar razlogi za to niso navedeni. Pri oblikovanju skupne ocene praktičnega dela izpita so bili upoštevani dogovorjeni deleži ocene za posamezno delovno nalogo.

Strokovno – teoretični del

Izpitni katalog je ustrezen po zahtevnosti in obsežnosti. Izpitno gradivo je pripravila Srednja šola za farmacijo, kozmetiko in zdravstvo Ljubljana. Ker še ni bilo kandidatov za pisni izpit, tudi ni možno podati dodatnih pripomb in ocen v zvezi s pripravo gradiva in ocenjevanjem.

6. MOJSTER KLEPAR KROVEC

Mnenja in ocene kandidatov

Naziv mojstra kleparja krovca je, do konca avgusta 2001, od prijavljenih 16, pridobil en kandidat. Anketni vprašalnik je izpolnilo pet kandidatov. Dvema kandidatoma je bil priznan praktični del izpita, trem strokovno – teoretični del in enakemu številu tudi pisni izpit pedagoško - andragoški dela. Kandidati ne podajajo nobenih mnenj ali ocen o izpitnem katalogu.

Mnenja in ocene članov IO niso bila pridobljena, ker ni vrnjenih anketnih vprašalnikov.

7. MESARSKI MOJSTER

Mnenja in ocene kandidatov

Naziv mesarskega mojstra so konca avgusta 2001, od prijavljenih desetih, pridobili trije kandidati. Anketni vprašalnik so izpolnili štirje kandidati. Dvema je bil priznan strokovno - teoretični del izpita, enakemu številu tudi pisni izpit pedagoško – andragoškega dela, enemu kandidatu pa tudi poslovodno – ekonomski del.

Vsebine praktičnega dela in strokovno – teoretičnega dela izpita kandidat ocenjuje kot ustrezne in dodaja, da jih bo potrebno dopolniti ob razvoju tehnologije. Vsebina, težavnost in trajanje pisnega izpita za oba dela se kandidatu zdita primerna. Ostali svojih ocen niso podali.

Mnenja in ocene članov IO

Praktični del

Izpitni katalog je ustrezen glede zahtevnosti in obsežnosti. Celoten komplet izpitnih gradiv (besedilo izpitne naloge in normiran čas izdelave, dokumentacijo, potrebno za izvedbo izpitne naloge, ocenjevalni list z navodili ter kriteriji in merili ter seznam strojev, orodij, naprav in materiala) je pripravila Živilska šola Maribor. Praktičen del izpita še ni bil izveden.

Strokovno – teoretični del

Izpitni katalog je ustrezen po zahtevnosti in obsežnosti. Izpitno gradivo je pripravila Živilska šola Maribor. Pisni izpit še ni bil izveden.

Podan je predlog, da se izpitni katalog dopolni tako, da bo z nazivom mesarski mojster, mojster lahko tudi poslovodja vsaj v svoji mesnici – prodajalni. Po veljavnih pravilnikih upravnih enot v Sloveniji namreč mesarski mojster ne more biti poslovodja v mesnici – delikatesi, kar je lahko bil do leta 1968.

8. ZLATARSKI MOJSTER

Mnenja in ocene kandidatov

Naziv zlatarskega mojstra si do konca avgusta 2001 ni pridobil še noben kandidat, od 36 prijavljenih. Anketni vprašalnik so izpolnili štirje kandidati. Enemu je priznan strokovno – teoretični in pedagoško – andragoški del. Trije kandidati še niso opravljali praktičnega dela izpita. Drugih mnenj in ocen kandidati niso podajali, z izjemo enega kandidata, ki meni, da je preverjanje njegovega znanja nepotrebno, ker se potrjuje z delom. Ob tem dodaja, da uradni izobraževalni sistem, ne v preteklosti ne danes, ne nudi zadostnih teoretičnih in praktičnih znanj, ki jih mora zlatar obvladati.

Mnenja in ocene članov IO

Praktični del

Anketiranec ocenjuje, da je izpitni katalog prezahteven in preobsežen. Meni, da se mojstrski kandidati vsega zahtevanega niso imeli možnosti kje naučiti. Teoretično je sicer pravilno, da bi zlatarji znali vse, kar se zahteva v izpitnem katalogu, vendar realne razmere na trgu praktično

ne omogočajo, da bi zlatar obrtnik izdeloval in prodajal lastne izdelke. V večjih zlatarnah pa so zlatarji ozko specializirani po posameznih delovnih fazah. Črtali bi lahko vsebine praktičnega dela galvane, saj gre za zelo nevarno delo z biamiti, in le redki zlatarji imajo ustrezna dovoljenja in skladišča za strupe. Dovolj bi bilo obvladanje teorije. Problem je premalo strokovnih seminarjev, kjer bi se kandidati lahko naučili teorijo in prakso, ki jih najbolj zanima.

Izpitna gradiva je pripravil izpitni odbor in Šolski center Celje. Pripravili so besedilo izpitne naloge (izdelek/storitev) in normiran čas izdelave, dokumentacijo, potrebno za izvedbo izpitne naloge ter ocenjevalni list z navodili ter kriteriji in merili. V dokumentacijo ni vključen seznam strojev, orodij, naprav in materiala.

Praktični izpit se izvaja v šolski delavnici, ki je delno ustrezno opremljena, saj šola nima dovolj sredstev niti za enostavnejša orodja, kaj šele za moderne stroje, ustrezne hitro se razvijajoči tehnologiji. Anketiranec je mnenja, da so štiri ure premalo za praktično izvedbo delovnih preizkusov. Kandidati bi potrebovali vsaj šest ur. Ob tem dodaja, da bi se celotno teoretično in praktično znanje pokazalo v 30 urah (ni potrebnih predvidenih 40 za izdelavo mojstrskega izpitnega dela). Kriteriji ocenjevanja za praktični izdelek so ustrezni. Predlog pa je, da bi vsak član izpitne komisije ocenil delo s točkami od 1 do 10. Točke bi se nato seštele in delile s številom članov. Tako bi dobili končno oceno.

Za strokovno – teoretični del izpita ni mnenj in ocen.

9. ZIDARSKI MOJSTER

Mnenja in ocene kandidatov

Naziv zlatarskega mojstra si do konca avgusta 2001, ni pridobil še noben kandidat, od 16 prijavljenih. Anketni vprašalnik so izpolnili štiri kandidati. Nihče od kandidatov ni navedel, da bi mu bil priznan posamezni del izpita.

Za praktični del izpita ni mnenj in ocen.

Strokovno – teoretični del

Posameznik navaja, da je imel probleme z literaturo. Predlaga da bi, glede na ceno seminarja, kandidati lahko dobili fotokopije tistih strani učbenikov, ki so navedeni v katalogu. Nasprotno pa drug kandidat pravi, da je bilo dovolj gradiva in katalogov. Pisni del izpita je kandidat ocenil kot ustrezen. Drugih mnenj ni bilo podanih.

Mnenja in ocene članov IO niso bila pridobljena, ker ni vrnjenih anketnih vprašalnikov.

10. SLIKOPLESKARSKI MOJSTER

Mnenja in ocene kandidatov

Naziv slikopleskarskega mojstra so do konca avgusta 2001, od prijavljenih 27, pridobili štiri kandidati. Toliko jih je tudi izpolnilo anketni vprašalnik. Strokovno – teoretični del izpita je bil

priznan trem kandidatom, enemu pa tudi praktični del izpita in pisni izpit pedagoško - andragoškega dela.

Praktični del

Glede vsebin za praktični del izpita so mnenja kandidatov deljena. Dvema kandidatom se vsebine praktičnega dela izpita zdijo primerne, dvema pa preobširne. Posameznik navaja, da bi morali dobiti več informacij o praktičnem delu, drugih ocen in mnenj pa kandidati ne podajajo.

Strokovno - teoretični del

Kandidatom se zdi primeren, eden si želi krajših in bolj jedrnatih skript.

Mnenja in ocene članov IO niso bila pridobljena, ker ni vrnjenih anketnih vprašalnikov.

11. MOJSTER ELEKTRONIK

Mnenja in ocene kandidatov

Naziv mojstra elektronika so do konca avgusta 2001, od prijavljenih desetih, pridobili štirje kandidati. Anketni vprašalnik sta izpolnila dva kandidata. Obema kandidatom je bil priznan praktični in strokovno - teoretični del izpita. En kandidat vsebine praktičnega izpita kljub temu ocenjuje kot ustrezne, medtem ko se mu vsebine strokovno teoretičnega dela zdijo prezahtevne.

Mnenja in ocene članov IO niso bila pridobljena, ker ni vrnjenih anketnih vprašalnikov.

12. MOJSTER BIROMECHANIK

Mnenja in ocene kandidatov

Naziv mojstra biromechanika je do konca avgusta 2001, od prijavljenih dveh, pridobil en kandidat. Anketni vprašalnik sta izpolnila dva kandidata. Obema je bil priznan strokovno - teoretični del izpita. Enemu kandidatu je bil poleg tega priznan tudi praktični del in pisni izpit pedagoško - andragoškega dela.

Praktični del

Kandidat je praktični dela izpita opravljal v Šolskem centru Celje. Pogoji za opravljanje izpita, število ur za izdelavo izdelka ter kriteriji ocenjevanja so ustrezni. Kandidat kot morebitne spremembe tehnološke dokumentacije za praktični del izpita predlaga: opis delovanja, predstavitev programiranja in nastavitev, programiranje registrske blagajne in prikaz uporabe.

Za strokovno - teoretični del ni mnenj in ocen.

Mnenja in ocene članov IO

Praktični del

Izpitni katalog je tako po zahtevnosti kot po obsežnosti ustrezen. Drugih mnenj ali predlogov ni podanih. Izpitna gradiva je pripravil izpitni odbor in so obsegala dokumentacijo, potrebno za izvedbo izpitne naloge ter seznam strojev, orodij, naprav in materiala. V izpitna gradiva ni vključeno besedilo izpitne naloge (izdelek/storitev) in normirani čas izdelave ter ocenjevalni list z navodili ter kriteriji in merili.

Kandidati so izpit opravljali v šolski delavnici, ki je ustrezno opremljena in ima vse potrebne stroje in druge pripomočke. Število ur za izdelavo izdelka oz. storitve je ustrezno, kriteriji ocenjevanja pa so delno ustrezni. Pri oblikovanju skupne ocene so bili upoštevani dogovorjeni deleži za posamezno delovno nalogo.

Za strokovno - teoretični del ni mnenj in ocen.

13. DIMNIKARSKI MOJSTER

Mnenja in ocene kandidatov

Naziv dimnikarskega mojstra je do konca avgusta 2001, od prijavljenih 16, pridobilo šest kandidatov. Anketni vprašalnik sta izpolnila dva kandidata. Obema je bil priznan strokovno - teoretični del izpita. Enemu kandidatu je bil poleg tega priznan tudi praktični in poslovodno – ekonomski del. Dodatnih ocen ali mnenj kandidata ne podajata.

Mnenja in ocene članov IO niso bila pridobljena, ker ni vrnjenih anketnih vprašalnikov.

14. MOJSTER VZDRŽEVANJA TEKSTILIJ

Mnenja in ocene kandidatov

Naziv mojstra vzdrževanja tekstilij si do konca avgusta 2001 ni pridobil še noben kandidat, od devetih prijavljenih. Anketni vprašalnik sta izpolnila dva kandidata, ki še nista opravljala nobenega dela mojstrskega izpita, zato tudi ne podajata svojih ocen ali mnenj.

Mnenja in ocene članov IO

Praktični del

Anketni vprašalnik je izpolnil en anketiranec, ki ocenjuje, da je izpitni katalog ustrezen po zahtevnosti in obsežnosti. Preobsežne so sledeče vsebine za delovni preizkus: valjkanje, dekatiranje ter merjenje emisijske vrednosti. Izpitna gradiva so pripravili predstavniki dejavnosti. Obsegala so seznam strojev, orodij, naprav in materiala, ne pa tudi drugih izpitnih gradiv. Praktični izpit še ni bil izveden. Kandidati ga bodo opravljali v Labodu – čistilnica in pralnica, d.o.o. Ljubljana. Prostor je ustrezno opremljen in ima vse potrebne stroje in druge pripomočke v zadostnih količinah.

Za strokovno - teoretični del ni mnenj in ocen.

Izobraževanje za poklic vzdrževalcev tekstilij je nov, zato ni predhodnih gradiv in usposobljenega kadra v šolah. Na osnovi takega programa bo kandidat usposobljen za vodenje čistilnice in pralnice.

15. URARSKI MOJSTER

Mnenja in ocene kandidatov

Naziv urarskega mojstra si do konca avgusta 2001 ni pridobil noben kandidat, od devetih prijavljenih. Anketni vprašalnik sta izpolnila dva kandidata. Enemu je bil priznan strokovno – teoretični del izpita, prav tako teorija pedagoško - andragoškega dela. Ocen in mnenj o praktičnem in strokovno – teoretičnem delu izpita ni podanih.

Mnenja in ocene članov IO niso bila pridobljena, ker ni vrnjenih anketnih vprašalnikov.

16. MOJSTER ZA USNJENO GALANTERIJO

Mnenja in ocene kandidatov

Naziv mojstra za usnjeno galanterijo je do konca avgusta 2001, od prijavljenih štirih, pridobil en kandidat. Anketni vprašalnik sta izpolnila dva kandidata. Obema je bil priznan strokovno – teoretični del izpita, enemu pa tudi praktični del.

Praktičnega dela izpita kandidat še ni opravljal. Število ur za izdelavo izdelka se mu zdi ustrezno, prav tako kriteriji ocenjevanja.

Strokovno – teoretični del

Kandidat ocenjuje, da izpitni katalog vsebuje določene zastarele vsebine, medtem ko manjkajo moderne vsebine in nove tehnologije. Predlaga sledeče vsebine: drobna galanterija – denarnice z nizko, deljeno, vloženo, nevloženo stranico, damske torbice – krojenje po k.o. Za damske torbice vseh vrst predlaga izvedbo prilagojeno današnjim razmeram, za izdelke drobne galanterije pa večje prilagajanje današnjim trendom.

Mnenja in ocene članov IO niso bila pridobljena, ker ni vrnjenih anketnih vprašalnikov.

17. TESARSKI MOJSTER

Mnenja in ocene kandidatov

Naziv tesarskega mojstra je do konca avgusta 2001, od prijavljenih trinajst, pridobil en kandidat, ki mu je bila priznana teorija pedagoško - andragoškega dela.

V času anketiranja ne praktični ne strokovno teoretični del izpita še nista bila izvedena. Kandidat izpitnih katalogov ne pozna. Izpostavlja problem strokovne literature, ki je le v hrvaškem ali nemškem jeziku. Seznam literature je po njegovem mnenju zastarel.

Mnenja in ocene članov IO niso bila pridobljena, ker ni vrnjenih anketnih vprašalnikov.

18. MOJSTER SPLOŠNE ELEKTROMECHANIKE, MOJSTER ELEKTROINSTALACIJ

Mnenja in ocene za oba mojstrska naziva predstavljamo skupaj, saj ocene članov IO niso posredovane ločeno.

Mnenja in ocene kandidatov

Naziv mojstra splošne elektromehanike do konca avgusta 2001, od prijavljenih desetih, še ni pridobil noben kandidat. Evalvacijska ocena ni možna, ker ni bilo vrnjenega anketnega vprašalnika.

Naziv mojstra elektroinstalacij si do konca avgusta 2001 ni pridobil še noben kandidat, od 16 prijavljenih. Anketni vprašalnik je izpolnil en kandidat, ki mu je bil priznan tako praktični, kot tudi strokovno – teoretični del izpita, zato ne podaja nobenih mnenj ali ocen.

Mnenja in ocene članov IO

Praktični del.

Svoje mnenje in ocene sta posredovala dva anketiranca, ki zahtevnost izpitnega kataloga različno ocenjujeta. Prvi je mnenja, da je katalog ustrezen, drugi pa da je premalo zahteven (za oba mojstrska naziva). Obsežnost je po mnenju obeh ustrezna. Pri elektroinstalaterju bi izpustili vsebine: ugotavljanje in odpravljanje napak na elektromotorjih ter preizkušanje in merjenje parametrov transformatorja in elektromotorja v praznem teku, kratkem stiku in pod obremenitvijo, ker so te teme že obdelane v katalogu splošne elektromehanike. V splošni elektromehaniki bi dodali teme o hladilni in ogrevalni tehniki (avtomatska regulacija).

Izpitna gradiva je pripravil izpitni odbor (elektroinstalacije) oz. Šolski center Velenje (splošna elektromehanika). Med pripravljenimi gradivi za oba mojstrska naziva ni bilo seznama strojev, orodij, naprav in materiala. Za mojstra splošne elektromehanike manjkajo še vprašanja za varstvo pri delu in ekologijo ter za praktični del izpita.

Strokovno – teoretični del

Po obsežnosti sta oba izpitna kataloga, tako za splošno elektromehaniko, kot za elektroinstalaterja ustrezna. Glede zahtevnosti pa so mnenja različna. Izpitni katalog za elektromehaniko je ustrezen, za elektroinstalaterja pa prezahteven. Za elektroinstalaterja so prezahtevne sledeče vsebine: zagon, zaviranje in posebne izvedbe asinhronskih motorjev, zagon, regulacija vrtljajev in zaviranje enosmernih motorjev, enostavni generatorji, kolektorski stroji. Premalo zahtevne vsebine v okviru splošne elektromehanike pa so hladilna in ogrevalna tehnika ter elektro nadzor.

Izpitno gradivo za elektroinštalaterja je pripravil izpitni odbor skupaj z Živilsko šolo Maribor, OE Poklicna in tehniška šola, za elektromehanika pa izpitni odbor skupaj s Šolskim centrom Velenje. Izpiti še niso bili izvedeni.

19. KERAMIČARSKI MOJSTER

Mnenja in ocene kandidatov

Naziv keramičarskega mojstra je do konca avgusta 2001 pridobil en kandidat, več jih tudi ni bilo prijavljenih. Priznan mu je bil strokovno – teoretični del izpita. Za praktični del izpita kandidat navaja, da bi odpravil opravljanje delovnih preizkusov za kandidate z več kot 15 letnim delom na tem področju. Večji poudarek bi kandidat namenil ročnim spretnostim. Za strokovno – teoretični izpit kandidat ne podaja mnenja, saj mu je bil priznan.

Mnenja in ocene članov IO

Praktični del

Izpitni katalog za praktični del je po zahtevnosti in obsežnosti ustrezen. Prezahtevne so vsebine ekonomike poslovanja. Praktični del je za izkušene keramičarje premalo zahteven.

Za strokovno - teoretični del ni mnenj in ocen.

20. MOJSTER OBLIKOVALEC KOVIN

Mnenja in ocene kandidatov

Naziv mojstra oblikovalca kovin si do konca avgusta 2001 ni pridobil še noben kandidat, od devetih prijavljenih. Anketni vprašalnik je izpolnil en kandidat, ki še ni opravil nobenega dela izpita. Snov se mu zdi na prvi pogled obširna in zahtevna, natančnejšega mnenja pa ni podal.

Mnenja in ocene članov IO niso bila pridobljena, ker ni vrnjenih anketnih vprašalnikov.

21. MOJSTER STROJNIH INSTALACIJ

Mnenja in ocene kandidatov

Naziv mojstra strojnih instalacij sta do konca avgusta 2001, od prijavljenih petnajstih, pridobila dva kandidata. Anketni vprašalnik je izpolnil en kandidat, ki mu je bil priznan strokovno – teoretični in poslovodno – ekonomski del izpita, prav tako tudi teorija pedagoško - andragoškega dela. Praktičnega dela izpita kandidat še ni opravljal, zato mnenj in ocen ne podaja.

Mnenja in ocene članov IO

Praktični del

Izpitni katalog je ustrezen po zahtevnosti in obsežnosti, za izpitna gradiva in za izvedbo ni ocen ali mnenj.

Za strokovno - teoretični del ni mnenj in ocen.

22. MOJSTER ZA STROJENJE USNJA

Mnenja in ocene kandidatov

Naziv mojstra za strojenje usnja je do konca avgusta 2001, od prijavljenih treh, pridobil en kandidat, ki je izpolnil anketni vprašalnik. Kandidatu je bil priznan strokovno – teoretični del izpita, prav tako teorija pedagoško - andragoškega dela. Drugih podatkov ali mnenja kandidat ni podal.

Mnenja in ocene članov IO

Praktični del

Izpitni katalog je ustrezen po zahtevnosti in obsežnosti, za izpitna gradiva in za izvedbo ni ocen ali mnenj.

Za strokovno - teoretični del ni mnenj in ocen.

23. SLAŠČIČARSKI MOJSTER

Mnenja in ocene kandidatov

Naziv slaščičarskega mojstra do konca avgusta 2001 ni pridobil noben kandidat. Za pridobitev naziva mojstra je prijavljen en kandidat, ki je tudi izpolnil anketni vprašalnik. Priznan mu je bil praktični in strokovno – teoretični del izpita, prav tako teorija pedagoško - andragoškega dela. Drugih podatkov ali mnenja kandidat ni navedel.

Mnenja in ocene članov IO

Praktični del

Zahtevnost nalog v izpitnem katalogu ustreza pridobitvi naziva slaščičarski mojster. Vsebin ni potrebno spreminjati. Ustrezna je tudi obsežnost nalog, tako za mojstrsko izpitno delo, kot za

delovni preizkus. Praktični izpiti še niso potekali. Za izvedbo je izbrana Živilska šola Maribor, ki ima ustrezne pogoje.

Za strokovno - teoretični del ni mnenj in ocen.

24. ORODJARSKI MOJSTER

Mnenja in ocene kandidatov

Naziv orodjarskega mojstra si do konca avgusta 2001 ni pridobil še noben kandidat, od petih prijavljenih. Anketni vprašalnik je izpolnil en kandidat, ki mu je bil priznan strokovno – teoretični del izpita. Drugih podatkov ali mnenja kandidat ni navedel.

Mnenja in ocene članov IO niso bila pridobljena, ker ni vrnjenih anketnih vprašalnikov.

25. MOJSTER TELEKOMUNIKACIJ

Mnenja in ocene kandidatov niso bila pridobljena, ker ni vrnjenih anketnih vprašalnikov.

Mnenja in ocene članov IO

Praktični del

Mnenje je posredoval en anketiranec, ki ocenjuje, da je zahtevnost in obsežnost izpitnega kataloga ustrezna. Dodaja, da bi bilo potrebno vključiti več novosti, npr. optično komunikacijo, satelitske zveze. Premalo zahtevna so navodila za uporabo v tehnološki dokumentaciji ter varstvo pri delu (izdelava in uporaba izdelka). Zbranim vsebinam bi dodal ekologijo in varstvo pri delu. Izpitna gradiva je pripravil Šolski center Velenje. Izpit še ni bil izveden.

Strokovno - teoretični del

Anketni vprašalnik je izpolnil en član, ki ocenjuje da je izpitni katalog glede zahtevnosti in obsežnosti ustrezen. Za strokovno - teoretični del izpita so pripravljena le vprašanja za področje strokovne tehnologije, za vsa ostala področja so vprašanja še v pripravi. Izpit še ni bil izveden.

26. MOJSTER STROJNE MEHANIKE

Mnenja in ocene kandidatov niso bila pridobljena, ker ni vrnjenih anketnih vprašalnikov.

Mnenja in ocene članov IO

Izpitni katalog za praktični del

Zahtevnost in obsežnost izpitnega kataloga je ustrezna. Ta mojstrski naziv je sestavljen iz poklicev z veliko različnih delovnih področij, zato je v praktični del izpita težko vključiti vsa različna dela in preizkuse. Do sedaj je bilo opravljenih le nekaj delovnih preizkusov, zato je težko oceniti zahtevnost praktičnega dela.

Izpitna gradiva je pripravil Šolski center Ptuj in so vsebovala besedilo izpitne naloge in normiran čas izdelave, dokumentacijo, potrebno za izvedbo izpitne naloge, ocenjevalni list z navodili ter kriteriji in merili ter seznam strojev, orodij, naprav in materiala. Kandidati so poleg naštetega prejeli še zaščitna sredstva, tako da so bili praktični izpiti skrbno pripravljene. Pri krmiljenju je bila dodatno pripravljena še osnovna shema ter opombe za varstvo pri varjenju. Podan je predlog za uvedbo formularja, v katerega bi se vpisovale delne točke in zaključevanje ocen, kot sestavni del izpitne dokumentacije.

Praktični del izpita je bil izveden v šolski delavnici z ustreznimi prostorskimi pogoji in opremo. Odstopanj pri pripravi dokumentacije ni bilo. Kriteriji ocenjevanja za praktični izdelek je en član ocenil kot ustrezne, drugi pa kot deloma ustrezne. Pri ocenjevanju so bili upoštevani dogovorjeni deleži za oblikovanje skupne ocene.

Strokovno – teoretični del

Ustrezno zahtevna so vsa predmetna področja izpitnega kataloga (tehnična matematika, tehnično risanje s strojnimi elementi, gradiva in splošna tehnologija, tehnologija vzdrževanja ter kalkulacije in tehnični predpisi). Izpitni katalog je večinoma ustrezen tudi po obsegu, z izjemo tehnologije vzdrževanja, ki je preobsežna, kar je povezano s širokim poklicnim profilom. Premalo obsežne so vsebine kalkulacij in tehničnih predpisov.

Izpitno gradivo je pripravila srednja šola. Pri tem je bilo nekaj problemov glede enotnega točkovanja, ki so jih sestavljenci sproti odpravljali. IO je s koeficienti pretvoril točkovni sistem v enotni sistem 100 točk. Pri upoštevanju dogovorjenega deleža ocene za pisni in ustni del izpita, se je IO v dveh primerih odločil, da izvede še ustno zagovarjanje pisnega izpita pri kandidatih, ki jim je manjkalo le nekaj točk do pozitivne ocene.

27. MOJSTER ZA KRZNENA OBLAČILA

Mnenja in ocene kandidatov niso bila pridobljena, ker ni vrnjenih anketnih vprašalnikov.

Mnenja in ocene članov IO

Praktični del

Izpitni katalog je ustrezen po vsebini in obsežnosti. Dodatnih predlogov še ni mogoče posredovati. Celoten komplet izpitnih gradiv (besedilo izpitne naloge in normiran čas izdelave, dokumentacijo, potrebno za izvedbo izpitne naloge, ocenjevalni list z navodili ter kriteriji in merili ter seznam strojev, orodij, naprav in materiala) je oblikoval in pripravil izpitni odbor. Največji problem je strokovna literatura v slovenskem jeziku. Praktičnega izpita še ni bilo. Izpitni prostor je ocenjen kot delno ustrezen, saj je premajhen in ima premalo dnevne svetlobe. Kriteriji ocenjevanja so ustrezni, prav tako število ur za izdelavo izdelka, saj se čas izdelave praktičnega izdelka določi pred izpitom, glede na zahtevnost.

Za strokovno - teoretični del ni mnenj in ocen.

28. LIVARSKI MOJSTER

Mnenja in ocene kandidatov niso bila pridobljena, ker ni vrnjenih anketnih vprašalnikov.

Mnenja in ocene članov IO

Praktični del

Zahtevnost in obsežnost izpitnega kataloga je ustrezna, vendar je izražena pripomba, da naj sestavljalci posebno pozornost namenijo primerni težavnosti nalog. Spreminjanje kataloga za enkrat ni potrebno. Izpitne naloge še niso izdelane, tudi izpit še ni bil izveden. Opravljati se bo v šolskih delavnicah tehnične šole v Ljubljani, kjer so opremljene delavnice in usposobljen kader.

Za strokovno - teoretični del ni mnenj in ocen.

29. MOJSTER TAPETNIK

Mnenja in ocene kandidatov niso bila pridobljena, ker ni vrnjenih anketnih vprašalnikov.

Mnenja in ocene članov IO

Prejeli smo en izpolnjen anketni vprašalnik iz katerega je mogoče povzeti, da je izpitni katalog za praktični del ustrezen po zahtevnosti in obsežnosti. Za vse druge vsebine ni mogoče podati nobenih ugotovitev.

30. MOJSTER ŠIVILJA KROJAČ

Mnenja in ocene kandidatov niso bila pridobljena, ker ni vrnjenih anketnih vprašalnikov.

Mnenja in ocene članov IO

Praktični del

Izpitni katalog je, tako za šiviljstvo kot za krojaštvo, ustrezen po zahtevnosti in obsežnosti. Med vsebinami, ki bi jih črtali je naveden moški smučarski komplet. Celoten komplet izpitnih gradiv (besedilo izpitne naloge in normiran čas izdelave, dokumentacijo, potrebno za izvedbo izpitne naloge, ocenjevalni list z navodili ter kriteriji in merili ter seznam strojev, orodij, naprav in materiala) je pripravil izpitni odbor.

Praktični del izpita so kandidati opravljali v šolski delavnici, ki je ustrezno opremljena. Število ur za izdelavo izdelka je ustrezno, prav tako kriteriji ocenjevanja. Pri oblikovanju skupne ocene praktičnega dela izpita so bili upoštevani dogovorjeni deleži ocene za posamezno delovno nalogo.

Strokovno – teoretični del

Vsa predmetna področja v katalogu (poznavanje tekstilij, estetika oblačenja, tehnologija izdelkov, konstruiranje oblačil, delovni procesi in kalkulacije) so ustrezna po zahtevnosti in obsegu. Izpitno gradivo je pripravila Srednja tekstilna šola Maribor, vendar v času anketiranja še ni bilo v celoti končano, zato ni podanih mnenj in ocen. Izpit še ni bil izveden.

31. MOJSTER STAVBNI STEKLAR

Mnenja in ocene kandidatov niso bila pridobljena, ker ni vrnjenih anketnih vprašalnikov.

Mnenja in ocene članov IO

Praktični del

Izpitni katalog je ustrezen po zahtevnosti in obsežnosti. Celoten komplet izpitnih gradiv (besedilo izpitne naloge in normiran čas izdelave, dokumentacijo, potrebno za izvedbo izpitne naloge, ocenjevalni list z navodili ter kriteriji in merili ter seznam strojev, orodij, naprav in materiala) so pripravili člani OZS in predstavnik Steklarske šole Rogaška Slatina. Kandidat je opravljal praktični del izpita v podjetju, kjer je bil prostor delno primeren. Število ur za izdelavo izdelka je ustrezno, prav tako kriteriji ocenjevanja. Pri oblikovanju skupne ocene praktičnega dela izpita so bili upoštevani dogovorjeni deleži ocene za posamezno delovno nalogo.

Strokovno – teoretični del

Izpitni katalog za strokovno – teoretični del je ustrezen po zahtevnosti in obsežnosti. Izpitno gradivo je pripravila Steklarska šola Rogaška Slatina, člani OZS in izpitni odbor. Drugih mnenj in pripomb ni navedenih.

32. MOJSTER ZA USNJENA OBLAČILA

Mnenja in ocene kandidatov niso bila pridobljena, ker ni vrnjenih anketnih vprašalnikov.

Mnenja in ocene članov IO

Izpitni katalog za praktični del po zahtevnosti in obsežnosti ustreza, drugih ocen ni.

33. ČEVLJARSKI MOJSTER

Mnenja in ocene kandidatov niso bila pridobljena, ker ni vrnjenih anketnih vprašalnikov.

Mnenja in ocene članov IO

Praktični del

Izpitni katalog je ustrezen po zahtevnosti in obsežnosti Predlogov za spremembo za enkrat še ni. Izpitni odbor je pripravil sledeča izpitna gradiva: besedilo izpitne naloge (izdelek/storitev)

in normirani čas izdelave ter dokumentacijo, potrebno za izvedbo izpitne naloge. Potrebno pa bo pripraviti še ocenjevalni list z navodili ter kriteriji in merili ter seznam strojev, orodij, naprav in materiala. Pripravljena so gradiva za posamezne izpitne enote. Za področje usnjarsko predelovalne tehnologije je zelo malo strokovnih gradiv, zato so jih pripravili člani IO. Praktični del izpita se je izvajal v dogovorjenih obratovalnicah, ki so ustrezne opremljene. Ustrezni so tudi kriteriji ocenjevanja.

Za strokovno - teoretični del ni mnenj in ocen.

34. PEKOVSKI MOJSTER

Mnenja in ocene kandidatov niso bila pridobljena, ker ni vrnjenih anketnih vprašalnikov.

Mnenja in ocene članov IO

Izpitni katalog za praktični del po zahtevnosti in obsežnosti ustreza, drugih ocen ni.

PRILOGA 2

Priznavanje delov mojstrskega izpita po posameznih mojstrskih nazivih:

NAZIV	Praktični del		Strokovno - teoretični del		Poslovodno - ekonomski del		Pedagoško - andragoški del (teoretični)	
	N	%	N	%	N	%	N	%
frizerski mojster	8		8				12	
mojster avtomehanik	9		9				3	
mizarski mojster	2		5				2	
mojster očesni optik	1		1				1	
mojster kozmetične nege			6				4	
avtokleparski mojster	4		3				3	

mojster klepar krovec	2		3				3	
mesarski mojster			2		1		2	
zlatarski mojster			1				1	
slikopleskarski mojster	1		3				1	
mojster elektronik	2		2					
mojster biromehanik	1		2				1	
dimnikarski mojster	1		2		1			
urarski mojster			1				1	
mojster za usnjeno galanterijo	1		2					
tesarski mojster							1	
mojster elektroinstalacij	1		1					
keramičarski mojster			1					
mojster strojnih instalacij			1		1		1	
mojster za strojenje usnja			1				1	
slaščičarski mojster	1		1				1	
orodjarski mojster			1					
SKUPNO	34	31,5 %	56	51,8 %	3	2,8 %	38	35,2 %